Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

• № 122 (10.118). • 1991 йил 27 июнь • пайшанба • Баҳоси 8 тийин.

• *Дала ишлари кундалиги*

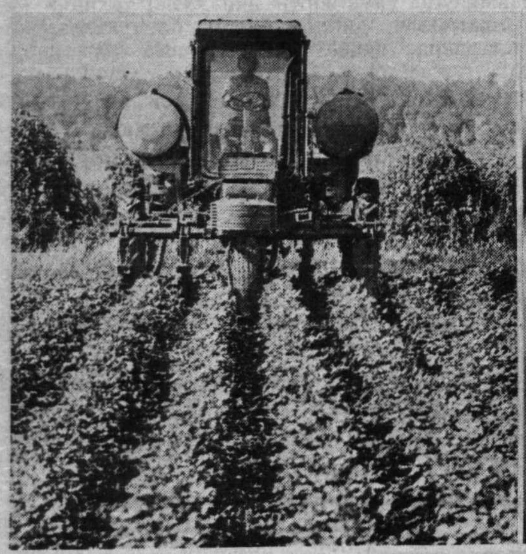

Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг Алибой Жиянбоев етакчилик қилаётган бригада деҳқонлари бу йил 58 гектар пахта майдонида деҳқончилик қилмоқдалар. Пахтакорлар ҳар гектардан 26 ўрнига 30 центнердан ҳосил олишни режа қилганлар.

СУРАТЛАРДА: ғўзага ишлов бериш пайти; бригадир Алибой Жиянбоев ва колхозчи Рисқулбой Эрназаровлар ғўза парвариши ҳақида суҳбатлашмоқдалар; ғўза гуллади.

Сураткаш В. ТЎРАЕВ.

ФАРМОН ВА ИЖРО

ХАЙРЛИ ИШ БОШЛАНДИ

Берди Соҳибов бошлиқ бир гуруҳ деҳқонлар Жамбул номли жамоа хўжалигидан 54 гектар ерни ижарага олиб, буғдой экдилар. Ижарачилар бу майдонларга маромида ишлов беришди. Уларнинг меҳнати натижалари биринчи гектарларга ўроқ тушганда билинди. Дастлабки ўримда буғдой ҳосилдорлиги гектарига 34 центнерданга тўғри келди. Ўримнинг биринчи кунларидан хўжалик бошқаруви ўзаро маслаҳатлашиб, жумҳурият Президентининг ҳар бир оилани буғдой билан таъминлаш ҳақидаги фармони асосида аҳолига дон тақсимлаш ҳақида қарор қабул қилди.

— Бизда оилалар серфарзанд,— деди раис А. Ҳайдаров.— Битта фарзанди бор оилага ҳам, ўн икки фарзанди бор оилага ҳам юз килограмм буғдой берсак, кўп болали, шундай ҳам ночор оилалар турмушини янада мушкул аҳволга солиб қўямиз. Шунинг учун буғдойни оилалардаги киши бошига қараб тақсимлаймиз.

Раиснинг таклифи тўғри бўлди. Чунки уйидан, рўзғоридан кўнгли тўқ одамнинг иши баракали бўлади. Бу одамларни унумли, сифатли меҳнат қилишга ундайди.

Комбайн хартумидан тўкилаётган сара донлар ҳар бир оилага истиқомат қилаётган киши бошига 50 килограммдан тақсимлана бошланди. Дастлабки ҳисоб-китобга қараганда, 120 тонна буғдой аҳолига тақсимлаб берилади. 54 гектар майдондан олинадиган ялпи ҳосил 212 тонна бўлиши кутилмоқда.

Комбайн бир маромда ишлаб олтинранг бошоқлардан хирмонга дон тўкаяпти, сомонидан чорва қишлови учун озуқа жамғарилмоқда.

Т. ҲАЙДАРОВ,
Бўка райони.

САФАРБАРЛИК

• *Ғалла—91*

Ғалла ўрим-йиғимида муҳим ва долзарб палла бошланди. Ўтган йилнинг кўз мавсумидан то июннинг охиригача ғаллакорларнинг қилган ишларига якун ясаладиган пайт — халқнинг ризқ-рўзини тўплаб оладиган вақт келди. Бу муҳим тадбирга нафақат Оҳангаронда, балки жумҳуриятимизнинг барча хўжаликларида қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Ғалла ўрим-йиғимига техникани тайёрлаш, хирмон жойлар, омборхоналар, ғалла тозаловчи агрегатлар, ёрдамчи ишчилар, шунингдек ўрим пайтларида механизаторлар дам оладиган муваққат шийпонларни тахт этиб қўйиш, ошпаздан тортиб қоровулгача — ҳаммани бу ишга сафарбар этиш — ҳар бир хўжалик раҳбарининг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси ҳисобланиши керак.

Райондаги «Олмалиқ» совхозининг ғаллакорлари бу йилги ўрим-йиғимга масъулият ҳисси билан ёндашмоқдалар. Хўжаликда Раҳматулла Абдуҳолиқов бошчилик қилаётган ғаллачилик бригадаси бир неча йилдан бери ижара асосида ишлаб, ҳар сафар мўл-кўл арпа ва буғдой ҳосили етиштиради. Бригада ишчилари бу йил ҳам 200 гектар ердаги буғдой, 520 гектардаги арпа ҳосилини ҳеч қандай исроф қилмай тўплаб олиш тадоригини кўришди.

Бу йилги ёғингарчилик, кучли шамоллар, вақти-вақти билан бўлиб турган жала ва бошқа табиий офатлар ғаллакорлар ишини ҳам анча қийинлаштирди. Кўпгина майдонлардаги буғдойлар ётиб қолди, арпа ҳосили етиштиришда ҳам баъзи қийинчиликлар вужудга келди. Шунга қарамай совхоз ғаллакорлари бу йил доннинг бир мисқолини ҳам нест-нобуд қилмай тўплаб олишни, ҳар гектар майдондан камида 11—12 центнердан ҳосил кўтаришни мақсад қилишган. Бунинг учун жуда пухта тайёргарлик ишлари поёнига етказилди. Ёнғин чиқмаслиги учун барча ғаллазорларнинг атрофлари шудгор қилинди, хирмон жойлар тозаланди, ёнғинга қарши воситалар тахт қилиб қўйилди, ишчиларнинг дам олишлари учун муваққат дала шийпонлари, тиббиёт воситалари ҳам ҳозирлаб қўйилди.

Эргаш Усмонов, Ҳолмуҳаммад Абдураззоқов, Мутал Султонов ва Абдуҳамид Мараззоқов сингари комбайнчилар ўз агрегатларини ўримга шай ҳолга келтирдилар. Султон Мансуров, Ўринбой Ҳайитқулов, Қаҳрамон Аҳмедов сингари ҳайдовчилар ўз машиналарини ғалла ташиш учун мослаштириб қўйдилар. Асосий ғалла қабул этувчи пунктдаги ғалла тозалашга мўлжалланган агрегатлар сифатли таъминланиб, охирги кўрикдан ўтказилди. Бу ерда меҳнат қиладиган Алмат Юсуфалиев, Менгли Боймақов ва Ўрозали Қўшматовлар ўриб-янчилган донни қабул қилиш учун зарур бўлган барча юмушларга бириктириб қўйилган.

Бригада меҳнатчилари ҳар йилгидай бу йил ҳам ўн иш кунида барча донни ўриб-тўплаб олишни режалаштирганлар. Ўрим кунларида совхоз далаларида ўн битта комбайн, ўн тўртта ғалла ташувчи транспорт бетиним ишлайди.

«Оҳангарон» совхозининг ғаллакорлари бу йил 2060 гектар ердаги донни ўриб-йиғиб оладилар. Асосий қисми Қуруқсой мавзеларига экилган хўжалик ғаллазорларида ўрим-йиғимга пухта тайёргарлик кўрилди. Хўжаликда ғалла ўрим мавсумида совхознинг кўчма механизациялашган устахонаси муттасил ғаллакорлар ёнида бўлиб, агрегатларга техника хизмати кўрсатади, район қишлоқ хўжалик машиналарини таъминлаш бирлашмаси эса комбайнлар ва бошқа агрегатларни эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш мажбуриятини олди.

Худди шунга ўхшаган ибратли ишлар райондаги Ворошилов номли, «Ғаллақудуқ» совхозларида, «Бирлик» ижара жамоасида ҳам амалга оширилди.

Мўмин ҚАЮМОВ.

ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА ЙИҒИЛИШ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитетида йиғилиш бўлиб ўтди. Унда республикадаги ижтимоий-сиёсий вазият ва шу муносабат билан шаҳар ҳамда район партия комитетлари, вилоятнинг барча коммунистлари олдида турган вазифалар муҳокама қилинди.

Йиғилишни Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят комитети биринчи котиби С. М. Мамарасулов очди.

Республикадаги ижтимоий-сиёсий вазият ҳақида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети иккинчи котиби А. С. Ефимов йиғилганларга ахборот берди.

Бугунги куннинг муҳим муаммолари ва аввало иқтисодий ҳолатни барқарорлаштириш, танглиққа қарши кўрилаётган чора-тадбирлар, ҳозирги шароитларда партия комитетлари фаолияти шакллари ва услублари ҳақида ишчан руҳда, батафсил суҳбатлашиб олинди.

Йиғилишда Бекобод шаҳар партия комитетининг биринчи котиби Э. М. Рўзиев, Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи котиби Ю. Н. Беланов, Бекобод район партия комитетининг биринчи котиби М. Расулов, Ғалаба район партия комитетининг биринчи котиби Р. И. Каримов, Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи котиби Д. Т. Азизхўжаевлар сўзга чиқдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети котиби А. А. Абдувосиқов, Тошкент вилоят партия комитети иккинчи котиби Ш. Н. Маҳмудова, вилоят ижроия комитети раиси С. Д. Сайдалиев, Тошкент вилоят партия комитети котиби Ш. И. Жалилов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети масъул ходимлари, республиканинг бир қатор вазирликлари ва идоралари раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИЯСИ (АСОСИЙ ҚОНУНИ)ГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади**:

Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилсин:

1. 89-модданинг 5-қисмидаги «ва давлат ҳакамлари» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

2. 102-модданинг:

9-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«9 (Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитетининг раисини, Ўзбекистон ССР Олий суди, область ва Тошкент шаҳар судларини, Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раисини сайлайди. Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитетининг раисини, Ўзбекистон ССР Давлат банки бошқарувининг раисини тайинлайди»;

20-банди чиқариб ташлансин.

3. 105-модданинг биринчи ва иккинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий Совети навбатдаги сессияларга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан бир йилда камида уч марта чақирилади.

Навбатдан ташқари сессиялар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўз ташаббуси билан ёки Ўзбекистон ССР Президенти, Қорақалпоғистон АССР давлат ҳокимияти олий органининг ё бўлмаса Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг камида учдан бир қисмининг таклифига мувофиқ чақирилади».

4. 106-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий Совети биринчи мажлисга сайловдан кейин икки ойдан кечиктирмай олдинги чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан чақирилади».

5. 107-моддада:

биринчи қисмидаги «Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳаками» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раиси» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси ҳам қонун лойиҳаларини таклиф этиш ҳуқуқига эга».

6. 110-модданинг учинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси Ўзбекистон ССР Олий Советининг, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қарорларини имзолайди ва фармойишлар чиқаради».

7. 116-модданинг 1-қисми 5-бандидаги «Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳаками» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раиси» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

8. 118-4-моддада:

6-банднинг иккинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий Советига Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий суди раиси, Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик суди раиси, Ўзбекистон ССР прокурори ва унинг ўринбосарлари, Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Давлат банки бошқарувининг раиси лавозимига номзодлар тақдим этади; Ўзбекистон ССР Олий судининг раиси ва Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раисидан ташқари юқорида санаб ўтилган мансабдор шахсларни вазифасидан озод этиш ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдимномалар билан киради»;

7-банди қуйидаги мазмунда бўлган хатбоши билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик суди раисининг тақдимномасига кўра Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик суди раисининг ўринбосарларини, область ҳакамлик судларининг раисларини тайинлайди ва озод этади»;

11-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«11. Ўзбекистон ССР гражданлигига қабул қилади, бошпана бериш тўғрисидаги масалани ҳал этади; Ўзбекистон ССР судлари томонидан ҳукм қилинган гражданларга амнистия бериш ва уларни авф этиш тўғрисида ҳужжатлар қабул қилади;

9. IX бўлим ва 20-бобнинг сарлавҳасидаги «ҳакамлик» деган сўзлар «ҳакамлик суди» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

10. 120-модда қуйидаги мазмунда бўлган учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Олтмиш ёшдан ошмаган гражданлар Ўзбекистон ССР ҳукуматининг аъзоси бўлиши мумкин. Айнан бир киши айнан бир лавозимда сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон ССР ҳукуматининг аъзоси бўла олмайди. Ўзбекистон ССР ҳукуматининг аъзоси — олтмиш беш ёшдан катта бўлмаслиги керак».

Ушбу модданинг амалдаги учинчи ва тўртинчи қисмлари тегишлича тўртинчи ва бешинчи қисмлар деб ҳисоблансин.

11. 174-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўртасидаги хўжалик низоларини ҳал этиш Ўзбекистон ССР ҳакамлик судлари томонидан уларнинг ваколат доирасида амалга оширилади.

Ҳакамлик судларининг низоларни ҳал этишга доир фаолиятига бирорта идора, ташкилот ёки мансабдор шахснинг аралашувига йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раиси Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан ўн йил муддатга сайланади.

Қорақалпоғистон АССР ҳакамлик судининг раисини Ўзбекистон ССР Президенти билан келишган ҳолда Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раиси киритган тақдимномага биноан Қорақалпоғистон АССР Олий Совети сайлайди.

Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик суди раисининг ўринбосарлари, область ҳакамлик судларининг раислари Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик суди раисининг тақдимномасига кўра Ўзбекистон ССР Президенти томонидан тайинланади.

Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг ҳакамлари, область ҳакамлик судлари раисларининг ўринбосарлари ва ҳакамлари Ўзбекистон ССР Олий ҳакамлик судининг раиси томонидан тайинланади.

Ўзбекистон ССР ҳакамлик судларини ташкил этиш ва уларнинг фаолият кўрсатиш тартиби Ўзбекистон ССР қонун ҳужжатларида белгиланади».

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 14 июнь.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҲАЁТИ

МЕҲНАТКАШЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

КАСАБА УЮШМАЛАРИ ДАМ ОЛИШ МАРКАЗЛАРИГА ЙЎЛЛАНМАЛАР НАРХИНИ АРЗОНЛАШТИРДИЛАР

Меҳнат таътилини олганингдан сўнг осмону заминни бир-бирига туташтирмоқчи бўлгандек кўкка бўй чўзган сервиқор сокин тоғлар бағрида, чексиз ўрмонлар қўйнида, шовуллаб тўлқин отиб турган денгизу дарёлар бўйидаги обод дам олиш масканларида ҳордиқ чиқаришга нима етсин! Илгарилари кимнинг қўлига йўлланма тегса жон, деб сафарга шошиларди. Лекин бу йил чакана нархлар ошиши муносабати билан йўлланмалар баҳоси бир неча баробар қимматлашиб, бу борада ҳам қийин аҳвол содир бўлди. Меҳнаткашларнинг бундан норози бўлиб, билдираётган эътирозлари ҳам ўринли.

Касаба уюшмалари уларнинг талаб-эҳтиёжларини ўрганиб, йўлланмалар нархини арзонлаштириш борасида янги тадбир белгилади.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, санаторий, дам олиш уйи ва пансионатларга йўлланмалар нархи ўртача тўрт баробарга ошган эди. Бундан буён касаба уюшмалари йўлланмаларнинг 10 фоизигачасини бепул бериши мумкин, 70 фоиз йўлланма қимматининг 10 фоизи, 20 фоизгачаси эса 30 фоизи миқдорида берилади. Шунингдек махсус санаторий-даволаниш лагерлари учун йўлланмаларнинг ярмини бепул, ярмини эса қимматининг 10 фоизи миқдорида сотиш кўзда тутилган.

Юқоридаги мисоллардан кўриниб турибдики, энг кўп йўлланма 10 фоиз нархида берилади. Бу демак йўлланманинг қиммати 600 сўм бўлса, дам олишга кетаётган одам 60 сўмгина пул тўлайди, холос. Илгари йўлланманинг баҳоси 160 сўм бўлса, меҳнаткаш унинг қимматининг 30 фоизини, яъни 48 сўм тўлар эди. Кўриниб турибдики, орадаги фарқ унчалик катта эмас. Касаба уюшмаларининг меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш йўлидаги бу тадбирлари дам олиш мавсумида кўпчиликка маъқул бўлса керак.

Б. ПУЛАТОВ,
Вилоят касаба уюшмалари кенгаши матбуот марказининг мудири.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ҚАЙТА ТЕКШИРИЛЯПТИ

Рўзноманинг шу йил 19 март сонида «Хатлар «Тошкент ҳақиқати» назоратида» рукни остида берилган мақолада Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи М. Абдурасуловнинг шикояти эълон қилинганди. Унда жумладан шундай дейилади: «Ўғлимизни одатимизга кўра хатна қилдирган эдик. Уста ўқувсизлиги туфайли фарзандимизни ногирон қилиб қўйди. Қўл-оёқлари қалтираб, азоб чекмоқда. Ўзини «уста» деб юрган шахс — Пўлат Юнусовни қилмишига яраша жазолашни сўраб, турли ташкилотларга мурожаат қилдим. Лекин бирортасидан қониқарли жавоб ололмадим».

Мазкур шикоят юзасидан шаҳар прокурори муовини С. М. Мухторов муҳарририятга жавоб йўллаб, П. Юнусов М. Абдурасуловнинг ўз таниши эканини маълум қилган. «Уста» тиббий тадбирларни қўлламагани туфайли бола қийналган. Шунингек, Киров район ички ишлар бўлимининг участка назоратчиси Е. Жўлдабоев «уста»нинг ҳеч қандай жиноий айби йўқ, деб топган. Бу ҳақда шикоят муаллифига хабар қилинган, дейилган эди мактубда.

Бироқ М. Абдурасулов муҳарририятга яна келиб, П. Юнусов унинг ҳеч қандай таниши эмаслиги, шунингдек, шаҳар прокуратураси унга мазкур текшириш юзасидан жавоб йўлламаганини айтди. Сўнгра биз ушбу масалани оқилона ҳал қилиб, аниқлаб беришни яна қайта Тошкент шаҳар прокуратурасига ҳавола этдик.

Яқинда рўзноманинг хатлар ва оммавий ишлар бўлимига Тошкент шаҳар прокурори муовини, 3-класс давлат адлия маслаҳатчиси У. Х. Шодиев жавоб хати йўллади. Унда айтилишича, М. Абурасуловнинг П. Юнусовни жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги аризаси яхши текширилмаган, қонуний қарор қабул қилиш учун жиддий аҳамиятга эга бўлган бир қатор тафсилотлар тадқиқ этилмай қолган. Шунинг учун ҳам Киров район ички ишлар бўлими участка инспектори Е. Жўлдабоевнинг П. Юнусовга нисбатан жиноий иш очишни бекор қилиш ҳақидаги қарори шу йилнинг 14 майида бекор қилинди.

Бу ишни қайта текшириш Киров район прокуратурасига топширилди.

Текширувнинг бориш жараёни назорат қилиб турилибди. Унинг натижалари ҳақида қўшимча тарзда жавоб берилади, деб якунланади мактуб.

ЧОРА КЎРИЛДИ

«Тошкент ҳақиқати»нинг шу йил 22 май сонида суратли айбнома эълон қилиниб, унда Оржоникидзе райониннинг «Коммунист» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган алоқа бўлимидаги камчиликлар танқид остига олинганди. Шунингдек, рўзнома ва ойномалар кўчада сараланиб, тарқатилаётгани таъкидланган эди.

Мазкур танқид юзасидан муҳаррират вилоят ишлаб чиқариш техника алоқа Бошқармаси бошлиғининг муовини З. К. Мамина имзоси билан жавоб хати олди. Унда айтилишича, 6 майдан 13 майга қадар алоқа бўлими бошлиғи Т. Зондов бетоб бўлган, сўнгра ишдан бўшаган. Мана шу даврда матбуот тарқатувчилар эшик калитини йўқотиб қўйишгани сабабли бинога кириш имкони бўлмаган. Натижада ишни ташқарида давом эттиришга мажбур бўлганлар. 13 май куни меҳнат дам олишида бўлган «Маданият» алоқа бўлими бошлиғи Д. Неъматованн чақириб олиб, вақтинча «Ўнқўрғон» алоқа бўлимида ишлаб туриши илтимос қилинди. Айни пайтда алоқа бўлими бошлиғи лавозимига янги номзод тайинлаб, синовдан ўтказиляпти.

Юқоридаги тартибсизлик ва ўзбошимчаликка йўл қўйгани туфайли З. Тишонова жазоланди. Яъни вақтинча эгаллаб турган алоқа бўлими бошлиғи ўринбосари лавозимидан бўшатилиб, унга катта инспектор вазифаси юклатилди, дейилади жавоб хати ниҳоясида.

«ИНДАМАС ТЕЛЕФОНЛАР»

РЎЗНОМАНИНГ 1991 йил 24 май сонида юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган танқидий мақолада Калинин районидаги «Хасково» ва «Москва» шўро хўжаликлари ҳудудида телефон хизматининг ёмон йўлга қўйилганлиги, автомат телефон станциясига техник хизмат кўрсатишга мутасадди ташкилотлар эътибор бермаётганликлари, натижада қишлоқларнинг аҳолиси қийналаётганликлари таъкидланган эди.

Ушбу мақолага Ўзбекистон ССР Алоқа вазирлиги Тошкент вилоят ишлаб чиқариш-техника алоқа бошқармаси бошлиғи М. Содиқов имзоси билан жавоб олинди.

Тошкент вилояти ишлаб чиқариш-техника алоқа бошқармаси мутахассислари иштирокида мақолада кўрсатилган камчиликлар текшириб чиқилди, дейилади жавобда. Ҳақиқатан ҳам юқоридаги хўжаликларнинг ҳудудида алоқа хизматида бир қатор камчиликлар борлиги аниқланди. Айбдорлар жазоланди. Шу йилнинг 1 июлига қадар мақолада тилга олинган автомат телефон станцияси техник жиҳозланади.

Аммо йўналишларнинг (каналларнинг) етарли эмаслиги сабабли абонентларнинг Калинин ноҳия марказига ва Тошкент шаҳрига чиқишлари анча мураккаб бўлиб турибди. Яқин йилларда алоқа ўрнатиш йўлларини таъмирлаш ва қувватини ошириш мўлжалланган. Бу ноҳия автомат телефон алоқаси ишини яхшилайди.

• *Шўролар ва қайта қуриш*

ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАР ФАОЛМИ?

ТОШКЕНТ вилоят Кенгаши иш усулини ўзгартириб боряпти. Буни жойларда ўтказилаётган семинар-йиғилишлар ҳам тасдиқлаб турибди. Маҳаллий Шўроларда йиғилиб қолган муаммолар бугун биргина уларни эмас, бошқаларни ҳам ўйлантириб келяпти. Икки ҳокимиятчиликнинг вужудга келиши иш услубига таъсир қилди. Шунинг учун ўтган гал Калинин районидаги Свердлов қишлоқ Шўросида бўлган семинар-йиғилиши шу масалага бағишланган эди. Ана шундай анжуманлардан бири Ғалаба районида ҳам ўтказилди. Бу сафар маҳаллий Шўролардаги депутатлардан ташкил топган доимий комиссияларнинг раислари ва аъзолари, депутатлар, қишлоқ Шўроси раислари «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» қишлоқ Шўроси биносига йиғилдилар. Семинар-йиғилиш қатнашчилари асосий эътиборни доимий комиссиялар ишини яхшилашга қаратдилар. Сўзга чиққан ўртоқлар шу ҳақда иш жараёнида юз бераётган чигал масалаларни очиқ-ойдин баён этдилар.

Истеъмол бозоридаги танглик, нарх-навонинг кескин кўтарилиши вазиятни барқарор ушлаб туришга монелик қиляпти. Лекин давр руҳини тўғри англаб, бамаслаҳат оқилона иш юритиш зарур. Халқ дардини тинглаб, шунга яраша чора-тадбирларни қўллаш керак.

— Бугунги семинарни ўтказишдан мақсад, маҳаллий Шўролар ва район Кенгашидаги доимий комиссияларнинг бажарган ишларини таҳлил қилиш, улар фаолиятини янада яхшилаш, шунингдек кейинчалик асосий топшириқларни бажаришнинг йўлини аниқ белгилашдан иборат,— деди биринчи бўлиб сўз олган район Кенгаши ташкилий Шўролар бўлими мудири М. Дерипаско. — Доимий комиссиялар тўғрисида Низом ва жумҳурият қонуни бор. Уларда кўрсатилган ҳақ-ҳуқуқлардан тўлиқ фойдаланиш керак. Лекин ваколатлар бўлишига қарамай, иш суст кетаяпти. Умуман комиссиялардаги аъзоларнинг ишлашга хоҳиши бўлгани билан бўш вақтлари йўқ. Хўш, бунинг сабаби борми?

Дерипаско комиссиялар ишида учраётган нуқсонларни ва аъзоларнинг вақти бир-бирига тўғри келмаётганлигини айтди. Ҳақиқатан ҳам комиссияда ишлашнинг ўзи қийин.

— Комиссиямизда уч киши фаолият кўрсатиб келяпти,— деди Солдатск шаҳар Кенгаши депутати, халқ таълими бўйича доимий комиссия раиси Т. Скворцова, — кейинги йилларда мактаблар ҳаёти асосий масала бўлиб турибди. Чунки бу ерда бўлажак касб эгалари, эртанги ишчилар, зиёлилар билим олишяпти. Лекин уларга етарли шарт-шароитлар яратиб берилиши зарур. Ўқувчиларнинг ёзги таътил кунлари бошланиши билан яна бир муаммо кўндаланг бўлди. Сабаби бундай паллада фарзандларимизни оромгоҳларга жўнатардик. Бозор иқтисодиёти бунга ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Йўлланмаларнинг баҳолари бир неча баробар ошиб кетди. Табиийки, бунга ҳар қандай оиланинг ҳам даромади камлик қилади. Хўш, нима қилиш керак? Менимча ҳудудимизнинг ўзида имконият топиб кашшофлар учун оромгоҳлар очиш лозим.

Доимий комиссияда ишлаб яна шу нарсага амин бўлдимки, мактабни битириб кетаётган ёшларнинг тақдири ҳам эътиборимиздан четда қолмоқда. Уларнинг баъзилари ҳалигача бир ишнинг бошини тутмаган. Ёшларнинг эртанги куни билан ҳеч биримиз қизиқмаяпмиз. Хуллас, бу борада қилинадиган ишлар жуда кўп. Уларни ҳал этиш учун бизга мадад зарур.

Тошлоқ Шўросининг депутати Клавдия Ли ҳам юқоридаги масалаларга тўхталаркан, юқори ташкилотлар бу ишларни зиммасига олишлари, муаммоларни ҳал қилиш учун маблағ масаласини ўйлаб кўришлари кераклигини таъкидлади.

Йиғилишда қишлоқ Шўролари олдида турган энг оғир вазифалардан бири аҳолини озиқ-овқат ва бошқа кундалик маҳсулотлар билан таъминлаш масаласи ҳам муҳим ўрин эгаллади. Талон системаси жорий этилишига қарамасдан савдо ташкилотлари ишидаги ғирромликлардан аҳоли ниҳоятда норози бўлаётганлигини рўй-рост айтдилар.

— Ҳамон савдо дўконларида камёб моллар яшириб қўйилмоқда. Уларни ҳеч ким назорат қилмаяпти. Савдо ташкилотларининг раҳбарлари эса бундай сотувчиларга чора кўриш ўрнига уларни ҳимоя қилишмоқда,— деди Киров қишлоқ Шўроси депутати, савдо бўйича шуғулланувчи доимий комиссия раиси Т. Искандаров.

Т. Искандаров нега юқори назорат ташкилотлари бу масалага эътиборни қаратмаётганликларини ташвиш билан гапирди. Бу фикр тўғри албатта. Лекин энг катта нуқсон шундаки, қишлоқ Шўросининг доимий комиссияси нима ҳам қила олардн дея бошланган ишни ярим йўлда тўхтатиб қўямиз. Бизнингча аниқланган камчиликларни, текшириш натижаларини доимий комиссиялар сессияга олиб чиқишлари, ана шу сессияларга савдо ташкилоти раҳбарларини таклиф қилиб муҳокама қилиш керак. Агар Т. Искандаров айтганидек иш тутсак, ҳақиқатан ҳам қишлоқ Шўролари ва уларнинг доимий комиссияларининг нуфузи ҳеч қачон кўтарилмайди.

Халқ депутатлари Кетмонтепа қишлоқ Шўроси раиси Ҳ. Аҳмедовнинг Шўролар ишида анча тажрибаси катта. Шунинг учун ҳам Ҳабибулла ака кўпроқ муаммоларга тўхталди.

— Бир неча ойдирки, қишлоқларда ҳам маҳалла қўмиталарининг раисларига маош бериш тўғрисида гап-сўзлар бўлаяпти,— деди у.— Ваҳоланки, бир қатор вилоятлар бу масалани аллақачон ҳал қилишибди. Наҳотки бизда бу ишни амалга оширишнинг иложи бўлмаса.

Ўрни келганда бугунги кунда қишлоқ Шўроларидаги вазият ҳақида тўхталмоқчиман. Чунки бозор муносабатларига ўтилиши бизнинг ишимизни жуда мураккаблаштириб юборди. Эрталабдан кечгача таъминот билан, савдо идоралари билан шуғулланишга тўғри келаяпти. Чунки ҳар куни одамлар турли илтимослар билан келишмоқда.

Менимча Шўроларнинг ишини сал бошқачароқ ташкил этиш, йирикроқ масалалар билан шуғулланиш тўғрироқ бўлур эди.

Дарҳақиқат Ҳабибулла Аҳмедовнинг бу фикрлари ўринли. Сабаби биз ҳокимиятни Шўроларники дея ҳамма нарсани уларнинг гарданига юклаб қўйдик, чамаси. Натижада асосий масалалар қолиб, Шўролар икир-чикирларга ўралашиб қолишмоқда. Ахир, ҳар бир вазифага масъул ташкилот, раҳбар бор-ку. Улар қаёққа қарашяпти?!

Сўзга чиққан «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» қишлоқ Шўроси раиси В. Ким, Қизил Октябрь қишлоқ Шўроси раиси К. Садибеков, район Кенгаши референти Г. Шарипова ва бошқа ўртоқлар доимий комиссиялар ишини жонлантириш, Президент фармонларининг бажарилиши бўйича олиб борилаётган ишлар ҳамда қарор ва ижро мутаносиблигини таъминлаш тўғрисида фикр алмашдилар.

Бизнингча бундай семинарларни ўтказишдан мақсад тажриба алмашиш, муаммоларни ҳал этиш йўлларини излашдир. Масалага шу нуқтаи назардан ёндашганда бу сафарги йиғилиш ўз олдига қўйган вазифани бажарди, дейиш мумкин. Чунки унда ҳар ким ўзининг фикрини билдирди, таклифини киритди. Энг муҳими бундай йиғилишларда халқнинг талаби ўрганилмоқда. Уларни ҳисобга олиш эса ҳар биримизнинг бош вазифамиздир.

Ҳ. ЮНУСОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ДАВЛАТ МУАЛЛИМЛАР ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1991—1992 ўқув йили учун

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БУЙИЧА

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БУЛИМГА:

Ўқиш ўзбек тилида олиб бориладиган мутахассисликлар:

Ўзбек тили ва адабиёти — қўшимча эски ўзбек ёзуви; **математика** —қўшимча физика, информатика; **педагогика ва бошланғич таълим методикаси** — қўшимча амалий психология, мусиқа, тасвирий санъат; **меҳнат** — қўшимча қишлоқ хўжалигини механизациялаш; **кимё** — қўшимча биология; **тарих** — қўшимча чет тили; **жуғрофия** — қўшимча биология; **жисмоний тарбия.**

Ўқиш рус тилида олиб бориладиган мутахассисликлар:

Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти — қўшимча ўзбек тили ва адабиёти, чет тили; **педагогика ва бошланғич таълим методикаси** — қўшимча мусиқа, амалий психология; **меҳнат** —қўшимча информатика; **математика** — қўшимча информатика.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширадилар:

Математика — қўшимча информатика: ўзбек тили ва адабиёти (ёзма), математика (ёзма ва оғзаки).

Меҳнат, математика — қўшимча физика: **меҳнат** — қўшимча **қишлоқ хўжалигини механизациялаш:** она тили ва адабиёти (ёзма), физика (оғзаки), математика (ёзма).

Ўзбек тили ва адабиёти —қўшимча **эски ўзбек ёзуви:** ўзбек тили ва адабиёти (ёзма), ўзбек тили ва адабиёти (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки).

Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти — қўшимча **ўзбек тили ва адабиёти:** рус тили ва адабиёти (ёзма), рус тили ва адабиёти (оғзаки), ўзбек тили ва адабиёти (оғзаки).

Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти — қўшимча **чет тили:** рус тили ва адабиёти (ёзма), рус тили ва адабиёти (оғзаки), чет тили (оғзаки).

Педагогика ва бошланғич таълим методикаси — қўшимча **мусиқа: амалий психология, тасвирий санъат:** ўзбек тили ва (рус) адабиёти (ёзма ва оғзаки), математика (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки).

Жуғрофия — қўшимча **биология:** ўзбек тили ва адабиёти, жуғрофия (оғзаки), биология (оғзаки).

Жисмоний тарбия — қўшимча **жисмоний тайёргарлик:** ўзбек тили ва адабиёти (ёзма), биология (оғзаки).

Кимё — қўшимча **биология:** ўзбек тили ва адабиёти (ёзма), кимё (оғзаки), биология (оғзаки).

Тарих — қўшимча **чет тили:** ўзбек тили ва адабиёти (ёзма), СССР тарихи (оғзаки), чет тили (оғзаки).

Барча имтиҳон баҳолари конкурсли:

Ўрта мактабни олтин, (кумуш) медаль билан, шунингдек ўрта махсус ўқув юрти ёки ҳунар-техника билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар кириш имтиҳонларисиз суҳбат натижаларига кўра қабул қилинадилар.

Олий билимгоҳга кирувчилар ректор номига ариза билан бирга ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), 086/V формадаги медицина справкаси, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, 3х4 см. катталикдаги олти дона сурат топширадилар.

Паспорт ва ҳарбий билет (чақирув гувоҳномаси) **шахсан кўрсатилади.**

Кундузги бўлимга 25 июндан 15 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 16 июлдан, талабаликка қабул қилиш 10 августгача.

Олий билимгоҳ макони: 702500. Ангрен шаҳри, 48-квартал, 1«В»-уй.

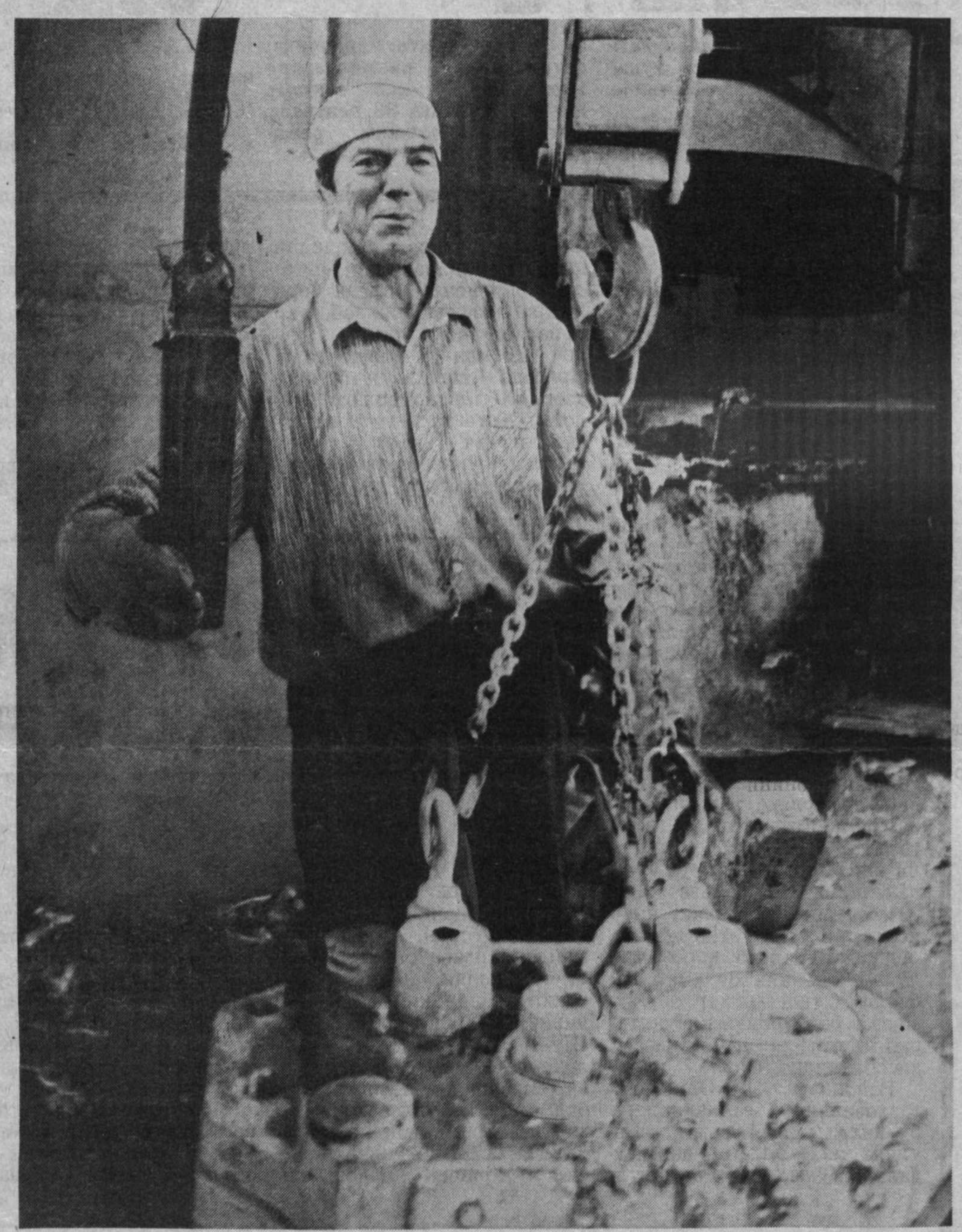

ИШЧИНИНГ НОНИ ШИРИН

Ҳозирги ижтимоий-иқтисодий танглик ҳукм сураётган давримизда белини оғритмай пул топишнинг кетига тушганлар кўпайиб бормоқда. Ёки, одамлар мўмай даромад учун ўзларини турли томонга урмоқдалар. Бир ҳисобдан «бунинг нимаси ёмон, ҳамманинг ҳам яхши яшагиси, кийингиси келади, қўлидан келса омадини берсин» дегувчилар ҳам йўқ эмас. Лекин ишчилик касбига меҳр қўйиб, шунинг орқасидан оила тебратаётган «Ташсельмаш» заводи ишчиси Ҳамид Галимов сингари инсонларнинг нони «бошқа»ларникидан ширинроқдир.

Ишчилар ҳақида сўз юритаётганда «мана бунча йилдан бери меҳнатни улуғлаб келмоқда, режаларни ортиғи билан бажариб, қўшимча мажбуриятлар олмоқда, фалон йил ҳисобига ишламоқда», деймиз. Ваҳоланки, энг асосийси ўша «қора ишчи» жамиятда ўз ўрнини топиб унга фойда келтираётганлиги, кўплаб муносиб шогирдлар етиштираётганлиги эканлигини ҳам доимо ёдда тутмоғимиз, уларни эъзозламоғимиз лозим.

СУРАТДА: Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводининг алюмин қуйиш цехи ишчиси Ҳамид Галимов.

Т. КАРИМОВ суратга олган.

УНУМ ОРТИБ, СИФАТ ЯХШИЛАНАЯПТИ

Облиқ қум-шағал кони чорак асрдан ортиқроқ вақтдан бери қурилишлар эҳтиёжлари учун хизмат қилмоқда. Ангрен шаҳри ёнида, Оҳангарон дарёси соҳилига жойлашган бу корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бунёдкорлик ишлари кўламининг кенгайиши шуни тақозо этаяпти. Бу ердан вагонлар, автомашиналарга ортилган тонна-тонна норуда материаллар асосан Ангрен, қолаверса вилоятимизнинг кўпгина шаҳарлари ва ноҳияларида қад кўтараётган уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар, саноат ишлаб чиқариши иморатлари қурилишига жўнатилади.

Кон ишлаб чиқариши кейинги йилларда бироз сусайди. Буюртмачилар талабини қондиришда муайян қийинчиликларга дуч келинди. Ишнинг эскича ташкил этилганлиги, ишчи-хизматчиларнинг ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлигининг кўнгилдагидек эмаслиги, фойдаланилаётган машина-механизмлар кўпчилигининг сийқаси чиққанлиги бунинг асосий сабаблари бўлди.

Шунинг учун ишлаб чиқаришни бошқариш ва уюштиришнинг янги, илғор усулларини қўлланиш зарур бўлиб қолди. Жамоа бу масалани ҳартомонлама пухта ўйлаб кўрди. Охирида конни ширкат шаклига ўтказишга қарор қилди. Ўтган йилнинг биринчи октябридан у Облиқ кон-кооператив ишлаб чиқарилиши деб атала бошланди. Албатта фақат номи ўзгаргани йўқ. Ишлаб чиқариш мазмунида ҳам ўзгаришлар бўлди. Сменалар ихчамлаштирилди, маъмурий-бошқарув аппарати қисқартирилди, тартиб-интизомни бузувчилар, дангасаларнинг баҳридан кечилди.

Энг муҳими ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчининг ўз меҳнатининг миқдор ва сифат кўрсаткичларидан манфаатдорлиги ортди. Фидокорона меҳнат муносиб тақдирланадиган бўлди. Бунинг далили сифатида иш ҳақи ошишини мисол қилиб келтириш мумкин. Янги иш усулига ўтилгач уларнинг ўртача ойлик маоши кескин кўпайиб 400 сўмга етди. Илгари эса у 280 сўм атрофида бўларди. Озгина вақт, яъни тўққиз ойда иш ҳақининг шунчалик ортиши хўжаликни бошқаришнинг илғор усули самарасидир.

Жамоанинг барча аъзолари кам харажат қилиб кўпроқ даромад олиш йўлларини изладилар. Натижада ишлаб чиқаришни янада такомиллаштиришга олиб келган қатор ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилди. Ишчилар ўз ихтиёрларидаги турли камчилик агрегатларини авайлаб ишлатадиган, вақти-вақти билан техникавий қаровдан ўтказадиган бўлиб қолдилар. Бу носозликларни вақтида аниқлаш ва бартараф этиш, демак машина-механизмлардан фойдаланишни яхшилашга олиб келди. Қудратли агрегатлар иш унумининг ортиши ҳам шундан бўлди.

Ҳозирги вақтда кондан ҳар куни уч минг уч юз куб метр шағал, бир минг куб метрдан ортиқ қум қурилишларга етказиб берилмоқда. Албатта, бундай зарур бинокорлик материалларининг асосий қисми Ангрендаги Ўзбекистон шахта қурилиши трестига, шаҳарсозлик бошқармасига, темирбетон конструкциялари ва буюмлари корхоналарига, уйсозлик комбинатига юбориляпти. Корхонадан якка тартибда уй-жой қурувчилар ҳам зарур қум-шағал харид қилиб олишяпти.

Жамоа ўз фаолиятининг кўпчилик техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини ошириб бораяпти. Уларнинг энг муҳими — меҳнат унумдорлигини олиб кўрайлик. Қисқа вақт ичида етти ярим фоиз ортди. Бундай ўсишга корхона тарихида илгари эришилганлигини ҳеч ким эслай олмайди. Биринчи бор шундай бўлди. Унумдорлик барча ютуқлар негизи эканлигини эса ҳамма яхши билади.

Жумҳуриятимизнинг барча вилоятларида олиб борилаётган юзлаб катта-кичик қурилишларга қум-шағал етказиб бераётган жамоанинг ўз машъал ишчилари бор. Улар унумли ва сифатли ишлаш билан бирга ўз касбдошларига тажрибаларини, илғор иш усулларини сидқидилдан ўргатиб, илғорлар сафининг кенгайишига эришмоқдалар. Тегирмончилардан О. Маҳмудов, М. Болтаевлар, чилангар Т. Ортиқов, пайвандчи В. Ронпер, экскаваторчи И. Валиулин ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар смена топшириқларини муттасил бир юз йигирма фоиздан ошириб ўринлатишяпти. Сафида шундай чапдаст, ишбилармон ишчилар бўлган жамоа ҳар қандай вазифани ҳам уддалай олади. Бунга ҳеч қандай шубҳа йўқ.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

ЧИҚИНДИЛАРДАН ФОЙДА

Куни кеча Тошкентда «Чиқиндилар — ишлаб чиқаришга» деб аталган илмий-техника ютуқлари ва ғоялари жумҳурият ярмаркаси очилди. Мамлакатимиздаги неча ўнлаб корхоналар ва ташкилотлардан ташкилот комитети номига ана шу ярмаркада қатнашиш истаги билдирилган хатлар кела бошлади. Улар орасида Нижний Новгороддаги «Комплекс» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ленинграддаги «Ленподъёмтрансмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Новогрудненск металлга ишлов берувчи ишлаб чиқариш бирлашмаси сингари улкан корхоналар бор.

Ярмаркада ишлатилмай ётган моллардан оқилона фойдаланишга доир қарийб 250 та ишланма қўйилади. Бундай тадбирларда мунтазам қатнашиб келаётган Тошкентнинг «Тегирмон» ва «Шарқ» кичик корхоналари бир қанча корхоналарда жорий этилган қизиқарли лойиҳаларни «харидорларга» тақдим қилишади.

Ярмаркани Ўзбекистон илмий-техника ахбороти илмий-тадқиқот илмгоҳи, СССР илмий ва муҳандислик жамияти уюшмасининг Тошкент вилоят бошқаруви ҳамда Бутуниттифоқ энергетиклар илмий-техника жамиятининг Ўзбекистон жумҳурият бошқаруви ташкил этдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

Панфилов дивизияси ташкил

А Б А Д И Я Т

УЛУҒ Ватан уруши бошланганига, И. В. Панфилов қўмондонлик қилган 316-ўқчи дивизиянинг ташкил топганига 50 йил тўлиши муносабати билан Москва вилоятининг Волоколамск районида Бутуниттифоқ Хотира вахтаси бўлиб ўтди. Аввалги йилги Хотира вахтаси Смоленск вилоятида ўтган эди, унда жами 3000 дан ортиқ фидойилар қатнашган. Ўшанда бизнинг қўшма отрядимиз Вязьма районида ишлар олиб борганди. Вязьма ўрмонларидан 1138 совет жангчи ва офицерларининг суяклари топилган ва улар Хотира майдонида дафн этилгандилар.

Бу йил «Прометей»нинг қўшма экспедицияси Москва вилоятида қидирув ишлари олиб борди. Москва остонасидаги жангларда Ўрта Осиёлик жангчилар қатнашган Панфилов дивизиясининг таркибида ўзбек жангчилари ҳам бўлган. Ана шуларни назарда тутиб, бизнинг жумҳурият экспедициямиз Волоколамск тупроғида қидирув ўтказишга аҳд қилди.

Экспедициямиз Волоколамск районининг Посадинки қишлоғида иш бошлади. Бизлар билан Вологда, Могилев вилоятидан Кировск ва Кричев қидирув отрядлари ҳам бор эди. Ўттиздан ортиқ киши ноҳиянинг энг узоқ ва мураккаб жойида ишладик, биринчи кундан охирги кунгача ўша жойда бўлдик.

Биринчи куни ишларимиз натижа бермади. Фақат кечга яқин катта ерда бир чуқурликдан суяклар чиқди. Траншеянинг изига тушиб қолган эканмиз. Чуқурликни кенгайтириб, янада чуқурроқ қазишни давом эттирдик. Мана шу ишларнинг ҳаммаси қўлда, баъзида белкурак ва пичоқ билан қилинади. Ҳеч қандай техника ёрдами йўқ, ҳеч қандай махсус аппарат йўқ. Фақат мина қидириш аппарати бор, холос. Лекин у ҳам темир нарсаларни англашга ёрдам беради.

Ўша биринчи куни лагерга қайтганимизда ҳали Посадинки қишлоғида жуда катта ишлар қилишимизни ҳеч қайсимиз билмагандик. Эртасига яна бу ерга келиб бир-икки соатдан ишлагач, бу ерда иш етарлича эканини англадик. Биз қишлоққа бориб у ердаги кампирлар билан танишдик, бу ерда нималар бўлганини сўрадик. Билсак, 1941 йилнинг кузида катта жанглар бўлган, фашистлар бизнинг қўшинларимизни қувиб мана шу ерда кучлар тенг бўлмаган ҳолда, бизнинг жангчиларимизни отиб ташлашган экан. Шунингдек, бир қаҳрамон танкчи йигитни отиб ташлаганликларини айтиб, унинг жасади қаерда ётганини кўрсатиб бердилар.

Экспедициядагилар билан келишиб олиб 6 киши кўрсатилган кичик ўрмончага кирдик. Катта қайин дарахти тагидан қазишни бошладик. Натижа бермади. 8 та чуқур қазидик, ҳар бири икки метргача. Лекин ҳеч нарса топилмади. Баъзилар бу ерда бирор кимса борлигига шубҳалана бошлашди.

Ўша куни биз, отрядлар командирлари қишлоқда қолишга аҳд қилдик. Негаки, иш жуда кўп, асосий вақтимиз йўлга кетяпти. Кампирлар бизга иккита ҳаммомни бўшатиб беришди. У ерга жой солдик, ташқарида ўчоқ қурдик, қозонда чой қайнатиб ичдик.

Танкчининг жасади топилса, қишлоқ аҳолиси олдида юзимиз ёруғ бўларди. Чунки бу ерга илгари ҳам қидирув гуруҳлари келишган, лекин ҳеч нарса топишолмаган экан. Мен нимагадир, албатта, ўша танкчини топишимизга ишонардим, балки бу жуда истаганимдандир.

Асосий гуруҳимиз лагерга қайтиб кетди. Биз, катталар, қишлоқда ишларни давом эттирдик.

... Ўша куни ёмғир жалага айланди. Кийимларимиз жиққа ҳўл бўлиб кетди. Ишни давом эттиравердик. Чуқурлик сувга тўлиб бормоқда, челак билан сувни сепяпмиз. Йигитларимиздан бири оёғи тагида тош борлигини айтди. Ишларни тўхтатдик. Қишлоққа қайтаяпмиз-у, ҳаммамиз ичимизда «ишқилиб тош бўлмасин, ўша биз қидираётган жангчи бўлсин, топила қолсин» дердик.

Эртаси куни 5 киши яна ўрмонга кетдик. Кечаги чуқур сувга тўла, яна сувни сепиб ташладик. Қазидик. Бир вақт ер қазиётган Сережа «бу тош эмас, шекилли» деди. Мен эса ишонмай: «Тошмасми, Сережа, тошмасми?» деб сўрайверибман. Сережа аста-секин қўллари билан ўша нарсани чиқарди ва «Топдик», — деб бақириб юборди. Йиғлаб юбордим.

... Суякларни олиб бўлгач, яна битта калла суяги чиқди. Демак, улар икки киши бўлган экан. Кампирлар эса биттасини айтгандилар. Балки, экипаждир? Йўқ, икки киши, холос. Медальонлар йўқ. Лекин ноёб қимматбаҳо нарса, пичоқ топдик. Унинг қимматлиги шундаки, унга эгасининг фамилияси ёзилган. Пичоқни занг босибди. Биз фақат ...анников. 19741 деган ёзувларни ўқий олдик.

Олдимизга кампирлар келишди. «Йўқми?» — дея сўрашди. «Бор», — дедим ва бошқа ҳеч нарса демай катта полиэтилен ёзилган жойни кўрсатдим. Кампирлар қорайиб кетган суякларни кўрдилар ва ёқаларини ушлаганча қотдилар. Кейин йиғлаб юбордилар. Қайта-қайта чўқиниб, ҳўрсиниб, яна ўша кунларни эсладилар.

Қазилмани синчиклаб текширдик. Текшириш натижасида ушбу хулосага келдик. Бу ерда яқин жойда танк ёнган. Бизнинг совет танкимиз. Экипаж аъзоларидан икки киши қолган. Танкдан чиқиб мана шу ерга дарахт қалин бўлган жойга яширинишмоқчи бўлишган. Афсус, фашистлар уларни кўриб қолганлар. Биттасини ўша жойда отиб ўлдирганлар. Иккинчиси қочишга ҳаракат қилган. Уни тутиб олишган ва қишлоқнинг бошига олиб бориб, ўша ерда иккинчи жангчи билан бирга битта чуқурликка кўмганлар. Ёнган танк дарахтларни ҳам куйдирган, ер ҳам қорайиб кетган. Шунинг учун биз очган чуқур куйган нарсаларга тўла эди.

Топилган пичоқдаги ёзувни кейинроқ криминалистларимиз ўқиб беришди. Унинг эгаси Ф. П. Иванников экан. У бу пичоқни 1941 йилнинг 19 июлида 99 сўмга сотиб олган экан. Пичоқда яна «Полтава» деган ёзув бор экан. Балки бу танкчи ўша ерликдир? Ҳозир қидирув кетяпти. Биз ўша танкчининг оиласини қидиряпмиз.

Иккинчиси-чи? Қаердан, исми нима? Афсуски, ҳозирча буни билолмаймиз. Лекин билишимиз мумкин. Чунки Иванниковни биламиз, энди бу экипажни топсак бўлади.

... Қишлоқдан ўтиб борарканмиз, барчанинг кўзи биз-

● СУРАТЛАРДА: экспедиция иш устида.

● *Раис дилидаги гаплар*

БИЗГА ҲАМИША НИМАДИР ЕТИШМАЙДИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги А. Икромов номли колхоз раиси, район кенгаши депутати, район партия қўмитаси аъзоси Комилжон Шокиров билан гаплашиб ўтирибмиз-у, ҳаёл бизни у билан илгари бўлган суҳбатларга олиб кетади. Бунинг сабаби бор эди. Чунки Комилжон аканинг бу хўжаликка раис этиб сайланганига тўрт йилдан ошган бўлса, тақдир тақозоси билан ана шу йиллар ичида у билан бир неча бор учрашишга тўғри келди. Азбаройи деҳқончиликка, чорвачиликка қизиққанимизданми ҳар гал ундан колхозда олиб борилаётган ишлар тўғрисида сўрардик. Қизиғи шундаки, Комилжон Шокиров ҳар сафар колхоздаги қандайдир янги тажрибаларни гапириб берарди. Ижтимоий масалалар тўғрисида фикр билдирарди.

Келинг, қуруқ бўлмасин, кейинги йилларда хўжаликда амалга оширилган бир неча мисолларга тўхталайлик. Раиснинг ташаббуси билан бу ерда бундан уч йил бурун 50 гектарлик янги боғ, 20 гектар узумзор ташкил этилди. Бундан ташқари дала шийпонлари қошида ҳам мевали дарахтлар ўтқазилди. Ҳар бир жамоанинг ички эҳтиёжи учун сабзавот ва резаворлар етиштириладиган майдонлар ажратилди. Мана, бугунга келиб ана шу боғлар нишона берди.

Хўжалик ҳудудидаги қишлоқларда ижтимоий муаммолар бирин-кетин ҳал этилмоқда. Бу йил 36 километрлик газ қувурлари тортиб бўлинади. Ўтган уч йилда 20 гектарга яқин майдон ер участкасига ажратилди. 120 оиланинг ҳар бирига 15 сотихдан ер берилди. Хўжаликда маданият маркази қурилиши ҳам бошлаб юборилди. Бу ер келажакда меҳнаткашларнинг ҳақиқий дам олиш масканига айланади. Одамларга ер бериш муносабати билан уй-жой қурувчилар сони кескин ортиб кетди. Ўзингиз биласиз, ҳозир қурилиш материаллари анқонинг уруғи. Хўжалик бу борада одамларга ёрдам бериш учун ички имкониятларни изламоқда. Ўтган йили ишга туширилган ғишт тайёрлаш цехи ана шу имкониятларнинг биридир. Ҳозир уй қурувчилар ғиштни мана шу цехдан олишади.

Иқтисодий кўрсаткичлар юксалиб бораяпти. 1990 йилда хўжалик давлатга 5 миллион сўмлик маҳсулот сотди. Бунинг бир миллион сўмини соф фойда ташкил этди. 1991 йилги дала ишлари ҳам маромида бораяпти. Пахта, каноп экинларидан ташқари 140 гектар майдонда сабзавот, 45 гектар ерда картошка етиштирилмоқда.

Булар раис ташаббуси билан амалга оширилган тажрибалардан, эришилган натижалардан айримлари холос. Улар аслида жуда сероб. Шунинг учун суҳбатни бошлашдан олдин ҳазил аралаш Комилжон акадан бу сафар қандай янгиликлар бор, деб сўрадик. У эса бир зум жим қолди-да, бу гал янгиликларни қўя турайлик, аммо кўпдан буён дилимга тугиб юрган мулоҳазаларим бор. Шуларни газетада бериб, кўпчиликнинг муҳокамасига ҳавола этсак деган эдим, деб қолди.

Раиснинг таклифи маъқул тушди. Бу сафар келишганимиздек рақамларни ҳам, фактларни ҳам бир четга суриб, суҳбат қурдик.

— Жумҳуриятимизда сўнгги йилларда жуда катта хайрли ишларга қўл урилди.— дейди Комилжон Шокиров.— Буларнинг ичида энг муҳими қишлоқ аҳолисига ер берилгани бўлди, десам янглишмайман. Бу иш бугун бўлмаса, эртага яхшигина самарасини беради. Лекин мени бошқа нарса ўйлантираяпти. Нега жуда катта имкониятларга эга бўлган Ўзбекистонда озиқ-овқат, чорвачилик маҳсулотлари ҳамон танқис бўлиб қолмоқда? Назаримда бунинг асосий сабаби ўзимизнинг ношудлигимиз бўлаяпти. Биз ҳамон тилимизда янгилик тарафдори бўлаяпмиз-у, амалда эскича иш юритаяпмиз шекилли. Шунинг учун одамларнинг дунёқараши жуда секин ўзгармоқда.

Масалан, ҳеч ўйлаб кўрганмисиз, нега ердан ҳамма жойда ҳар хил фойдаланишмоқда? У ҳақиқий эгасига берилаяптими ўзи? Тан олиш керак, унчалик эмас. Ва ниҳоят еримизнинг қувватини, ҳолатини рисоладагидек биламизми? Йўқ. Ваҳоланки, жумҳуриятимизда минглаб гектар майдонларнинг гектаридан йилига 300, нари борса 400 сўм даромад олинмоқда. Қанча-қанча ерлар эррозияга учраб умуман яроқсиз ҳолга келмоқда. Менга алам қиладиган жойи шундаки, булар ҳеч биримизни ташвишга солмаяпти. Бу соҳага мутасадди ташкилотларнинг фаолиятидан шахсан мен мутлақо қониқмаяпман.

Таклифим: зудлик билан бугунги кунда фойдаланилаётган экин майдонларининг ҳар бир гектарининг имкониятларини ҳисоблаб чиқиш зарур. Шу тариқа юқорида айтганимдек, кам даромад бераётган, таъмирга муҳтож майдонларни ишбилармон, ҳақиқий деҳқонларга 20—25 йилга, керак бўлса, бир умрга ижарага берайлик. Нега деб сўрарсиз? Чунки, ана шундай ишбилармон кишилар, деҳқонларгина бу ерларнинг жонини киргизади, қандай қилиб ишлаш кераклигини билади, қадрига етади.

Энди бугунги манзарани кўз олдингизга келтиринг. Нима қилаяпмиз? Ерни ижарага олмоқчи бўлган кишининг олдига шундай шартлар қўямизки, у бечора бу шартларни эшитиб, тарвузи қўлтиғидан тушиб, орқасига қайтиб кетади.

Яқинда шаҳарлик бир танишим шундай деб қолди. Комилжон ака, биласизми, бизнинг даҳада шундай деҳқонлар борки, далага чиқса ерни гуллатади. Лекин бунинг иложи йўқ. Чунки сизлар қўйган шартларни амалда бажариш мумкин эмасда! У юз карра ҳақ эди. Ҳақиқатан ҳам шаҳарда шундай ишбилармон кишилар, бободеҳқонлар борки, уларга жарликни ёки қамишзор ботқоқни берсанг, ер қилади, ҳосил олади. Аммо биз давлат томонидан қўйилган режани рўкач қилиб, уларга изн бермаймиз. Натижада бировга берсам эссиз ошим, уйда турса сасир ошим деганларидек, ернинг умрини беҳуда ўтказаверамиз. Ўйлаб кўрайлик, шаҳарлик далага чиқса ёмонми. Бу жумҳуриятимизда маҳсулотни етиштиришни кўпайтиришнинг энг катта имконияти эмасми?!

Иккинчи айтмоқчи бўлган гапим қишлоқ ва шаҳар ўртасидаги алоқа. Биз 70 йилдан буён ўроқ ва болға иттифоқи ҳақида оғиз кўпиртириб ваъзхонлик қилдик. Қани қўлини кўксига қўйиб бирон хўжалик ёки корхона раҳбари айтсинчи, бу иттифоқ ўша биз қоғозда ёзгандагидек амал қилганми? Бу қанақа иттифоқки, деҳқон ўзи етиштирган маҳсулотини ким, қачон, қандай ҳолатда истеъмол қилаётганлигини билмаса. Нега шу алоқани қандайдир воситачиларсиз, тўғридан-тўғри йўлга қўйиш мумкин эмас. Бўлади. Аммо бунинг учун колхоз ва совхозларга том маънодаги мустақилликни бериш зарур. Ҳозир эса биз узоқдан қарасанг эркин юргандек кўринган, аслида икки оёғидан тушовлаб қўйилган от мисол ҳаракат қилаяпмиз.

Яқинда Чирчиқдаги заводдан вакиллар келишди. Улар бизга келинглар, алоқа ўрнатайлик, сиз ишчиларимизга сабзавот, гўшт, сут беринглар, биз эса техникадан, эҳтиёт қисмдан ёрдам берайлик дейишди. Бажонидил кўндик. Аммо чала мустақиллик панд берди. Ваҳоланки, улар бизнинг маҳсулотларимизга давлат белгилаган харид нархларидан ҳам ортиқча ҳақ тўлашмоқчи эди. Шу тариқа ҳозирда қуйидаги манзара юзага келмоқда. Хўжаликлар вақти келса арзимаган михга, бир парча темирга зор бўлиб ўтирибди, иши тўхтаб қолаяпти. Корхоналарда эса бу нарсалар керагидан ортиқча, аммо қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кам. На улар биздан кўмак олишади, на биз улардан.

Учинчи мулоҳазам — исрофгарчилик ҳақида. Янглишмасам, неча ўн йиллардан буён етиштирилаётган сабзавот ва озиқ-овқат маҳсулотларининг 30—40 фоизи исроф бўлмоқда деб айтамиз. Халқимизда 100 та сиз — биздан битта жиз-биз яхши, деган гап бор. Гапирган билан ҳеч нарса ҳал бўлиб қолмайди, аксинча ишлаш керак. Ишлаганда ҳам дўппини ерга қўйиб, бўладиган ҳаракатни қилиш лозим.

Менимча, бунга чек қўйишнинг ягона йўли ота-боваларимизнинг тажрибасини қўллаб ўн йиллаб қурилиши якунланмай, чўзилиб ётадиган ва жуда катта — 2—3 миллион сўм маблағ талаб қиладиган омборлардан воз кечиб, 400—500, нари борса 600 тонна маҳсулот сақланадиган ертўласимон омборлар қуришдир. Бундай омборларга битта, нари борса иккита совутгич мосламаси қўйилса кифоя. Энг асосийси буни ҳар бир хўжалик ўз кучи билан ҳал қилиши мумкин. Фақатгина уларга совутиш мосламаларини етказиб берсак бас. Демоқчиманки, хориждаги фермерлар каби мураккабликлардан соддаликка ўтайлик, ана шунда иш бўлади.

Ҳозирги энг оғир нуқтамиз чорвачилик бўлиб қолмоқда. Нега сўнгги йилларда хўжаликларда гўшт, сут етиштириш камайиб бормоқда? Нега халқнинг қўлидаги чорва тўёғи ҳам биз ўйлаганчалик жадал кўпаймаяпти? Бунинг ҳам сабаблари кўп. Гапни ҳозирги кунда жамоа ва шўро хўжаликларидаги чорвачиликнинг аҳволидан бошлай қолай.

Биз нима қилдик? Хўжаликларга бетон девору, бетон томдан 1000—1500 бош қорамолга мўлжалланган катта-катта фермаларни қурдик. Натижа шуни кўрсатдики, бу фермалар бизнинг иқлимимизга, шароитимизга мутлақо жавоб бермас экан. Сабаби бетондан қурилган бинолар қишда совуқ, ёзда ўта иссиқ бўлиб, молларни касал қилаяпти.

Иккинчи сабаби хўжаликларда сигирларнинг камайиб бораётганлигидир. Агар умумий поданинг камида 50 фоизини соғин сигирлар бўлишига эришмас эканмиз, сутни кўпайтирамиз деб овора бўлмасак ҳам бўлади. Яна бир муаммо сигирлардан жуда ёмон фойдаланамиз. Бугунги кунда фермаларда сигирлар учта-тўртта бузоқ бергач, қандайдир касал билан оғриб, гўштга топширилиб юборилмоқда. Ваҳоланки, уй шароитида битта сигирдан 12 та бузоқ оламиз. Қани бу ерда мантиқ.

Нима қилиш керак? Биз шундай тажриба қилдик. 100 бош қорамолга мўлжалланган янги ферма қурдик. Бу бинонинг лойиҳасини ҳам ўзимиз чиздик. Қурилишини ҳам хўжалигимиз қурувчиларининг ўзлари амалга оширишди. У жуда оддий. Деворини ғиштдан кўтардик, устига лўмбоз босдик, сўнгра шифер билан ёпдик. Бу бинонинг хусусияти шундаки, қишда иссиқ, ҳозирги саратон кунларида эса ниҳоятда салқин. Яқинда вилоят деҳқончилик уюшмаси раисининг ўринбосари, тажрибали чорвадор Мажид ака Қодиров хўжалигимизга келганларида ана шу фермани кўрсатдик. Жуда хурсанд бўлиб кетдилар. Булар экан-ку, дейдилар қайта-қайта. Дарҳақиқат бу ерда боқилаётган 100 ғунажиннинг ранги-рўйи ҳам жуда тиниқ, яхши ўсаяпти. Биз келгусида хўжалигимизда тўртта ана шундай кичик-кичик қўлбола фермалар қуришни режалаб қўйдик. Йилнинг охирига бориб, илгари товуқ боқилган тепаликда яна бир кичик ферма иш бошлайди. Иқтисодий тежамкорликни айтмайсизми. Икки-уч киши, нари борса битта оила ана шундай фермани ижарага олиб, қойил қилаяпти. У ерга қоровул ҳам керак эмас.

Юқорида халқнинг моли тўғрисида тўхталдик. Назаримда бу масалага ҳам бир томонлама ёндашаяпмиз. Тўғри, қишлоқ аҳолисига, хўжалик аъзоларига хашак бераяпмиз. Бу яхши. Лекин район марказида яшайдиганлар, шаҳардагиларчи? Нима, улар мол боқиши керак эмасми? Халқимизда халққа берсанг оласан деган жуда яхши гап бор. 1990 йилда бу масалага жиддийроқ киришиб, шу нарсага амин бўлдимки, агар хонадонларга хашакни, емни етказиб бериш йўлини топсак, гўшт-сут етиштиришнинг энг катта имкониятига эга бўлар эканмиз. Колхоз 1990 йилда 340 тонна хашак тарқатди. 55 бош бузоқ сотдик. Ҳозир кунига аҳолидан 600—700 литр сут қабул қилиб олаяпмиз. Сутнинг литрига 55 тийиндан ҳақ бераяпмиз. Ана шу арзимаган рақам бир ойда 21 тонна сут демакдир. Бу ҳазилакам эмас-ку.

Лўнда қилиб айтганда халқнинг қўлидаги чорвани кўпайтирмоқчи бўлсак, уларни фақат хўжаликларга боғлаб қўймайлик. Чунки, бу масалада ҳаммани бирдек кўриш лозим. Менга қолса район марказларида, шаҳарларда ем-хашак билан савдо қилувчи дўконлар очардим. Бу ердан истаган одам (мол боқса албатта) ҳужжатини кўрсатиб, хашак-ем олсин, ана шундагина шаҳарликлар ҳам мол боқади.

Мен ўзимни ташвишлантираётган яна бир мулоҳазамни айтиб ўтишим керак. Ўзингизга маълум. Омихта ем ва бошқа озуқаларнинг нархи 2—3 баробар ошиб кетди. Бунинг устига уларни топиш анқонинг уруғи бўлиб турибди. Яқинда хўжаликдаги дўконга кирсам, айримлар беҳисоб нон олишяпти. Нима қилишар экан десам, молга беришаркан. Ўйлаб қолдим, ҳукуматимизга минг раҳмат. Ноннинг нархини оширмади. Айлантириб қараганда у молнинг озуқасидан ҳам арзон. Аммо, нонни бундай исроф қилиш, қорамолга бериш... Қандай изоҳлашга ҳайронсан. Бу масалани ҳам пухтароқ ўйлаб кўриш керак.

Мени кўпдан буён дилимга тугиб юрган фикрларим ана шулардан иборат. Биласизми, бизга ҳамма нарсани жадал ривожлантиришга доим нимадир етишмайди. Ана шуни бартараф эта олсак, мақсадга тезроқ эришсак керак.

Ф. МУҲИДДИНОВ, Р. ШОЖАЛИЛОВ.

ОММАЛАШГАН ЛАБОРАТОРИЯ

Тошкентдаги Абу Али ибн Сино номли 1-шаҳар касалхонаси радиология лабораторияси мутахассислари самарали изланишлар олиб бориб, даволашнинг илғор усул ва методларини амалиётда қўлламоқдалар. Бу ерда электрон-ҳисоблаш машиналари ҳам қўл келмоқда. Айниқса, гамма камерасидан фойдаланишда «ақл»ли машина ижобий самарасини бермоқда. Натижада турли оғир хасталикларни хатосиз аниқлаш, аниқ диагноз қўйишга эришилмоқда.

Малакали шифокорлар билан таъминланганни туфайли лабораторияга мурожаат қилаётган кишилар сони ортиб бормоқда.

А. АКБАРОВ.

ШИЙПОН ЁНИДА ТАНДИР

Чиноз районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг дала шийпонларида ҳеч бўлганмисиз? Бу ерда меҳнаткашларга яратилган шарт-шароитларни кўриб, ҳавас қилишингиз табиий.

Хўжаликнинг баҳаво жойларда қурилган бир-биридан шинам 13 та дала шийпони бор. Уларнинг барчаси зарур жиҳозлар билан безатилган бўлиб, яқинда улар ёнига тандирлар ўрнатилди. Ҳозир шийпонларда ҳар куни иссиқ нон ёпилмоқда.

— Кейинги пайтда ун ҳам тақчил бўлиб қолди,— дейди биз билан суҳбатда хўжалик бошқаруви раиси А. Мираҳмедов.— Лекин шийпонларни ун билан таъминлашга ҳаракат қиляпмиз.

Хўжалик ҳозир ҳар бир бригадага соғин сигир берган. Шу тариқа меҳнаткашлар тушлик пайтида сут ва қатиқ истеъмол қилиш имкониятига эга бўлдилар. Бригадаларга шунингдек ҳар ўн гектар ҳисобига бир бошдан қўй, 100—150 бош парранда берилган. Бу эса бригадаларнинг ўзига хос ёрдамчи хўжаликларини ташкил этиш имконини туғдирди. Энди бригадалар ўзлари етиштирган маҳсулотлар билан иссиқ овқатларини таъмин эта бошлайдилар.

Т. ТУҚЛИБОЕВ.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

ЖОРИЙ йилда 60 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган «Коммунизм» жамоа хўжалигининг Р. Эргашев бошлиқ бригадаси аъзолари ғўза ниҳолларини парваришини уюшқоқлик билан олиб боришаяпти.

— Бу йилги мавсум барча пахтакорлар учун анча ноқулай келди,— дейди бригада етакчиси Раҳим Эргашев.— Об-ҳаво ўзгариб, тез-тез ёнғингарчиликлар бўлиши натижасида қатқалоқ пайдо бўлди. Турсуной Қурбонова, Турдихон Эргашева, Ортиғой Ўктамова сингари колхозчиларнинг ғайрат-шижоатлари туфайли қатқалоқ хавфи чекинди. Моҳир сувчилар Комилжон Орзиев ва Номоз Камоловлар ҳар бир ниҳолни оби-товида суғориб, гуркираб ўсишига замин яратдилар.

Раҳим Эргашев бошлиқ 5-бригада деҳқонлари бу йил ҳосилдорликни режадаги 27 ўрнига 35 центнерга етказишниятидалар. Пешқадам механизатор Деҳқонбой Эргашев кунига 6—8 гектар майдондаги экинга сифатли ишлов бериб, ҳамкасбларига ўрнак кўрсатяпти.

Т. ЗОКИРОВ,
Оққўрғон райони.

● *Бизнинг эълон*

ДОН ЭКИНЛАРИ ЙИҒИМ-ТЕРИМИДА ЁНҒИН ХАВФСИЗЛИГИ

Дон экинлари йиғим-терими даврида ёнғин хавфини бартараф этиш мақсадида Тошкент вилоят Ички ишлар бошқармасининг ёнғиндан сақлаш бўлими ва Тошкент вилоят кўнгилли ўт ўчирувчилар жамияти

ЭСЛАТИБ ЎТАДИ:

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш жойларидаги ёнғин хавфсизлигини таъминлаш учун жавобгарлик ўша ҳудуддаги раҳбарларнинг зиммасидадир.

Бошоқли экинларнинг етилиши муносабати билан ер бўлакларининг яйловларга, темир изли ва катта қатновли йўлларга, дон омборларига туташ жойларини камида 4 метр кенгликда шудгор қилиш зарур.

Ғалла думбул олган даврда ўримдан олдин бўлакларни комбайннинг кунлик иш меъёридан ортиқ бўлмаган майдонлар ҳажмида бўлакчаларга ажратиш даркор. Бўлакчалар ўртасидан камида 8 метр кенгликда ўрилган жойлар қилиниб, 4 метр ҳажмда шудгор қилинади.

Вақтинчалик (муваққат) дала шийпонлари ғаллазорлар, дон омборлари, ғарамлар ва бошқалардан 100 метргача яқинликда жойлаштирилади. Дала шийпонлари майдончалари ҳам бир хил кенгликда шудгор қилинади.

Битер валлари, сомон майдалагичлар, транспортёрлар, термачлагичларни ўралиб қолган похоллардан ўз вақтида тозалаш керак.

ҚУЙИДАГИЛАР ТАҚИҚЛАНАДИ:

— ғалла йиғим-терими пайтида чўкиртакларни, анғиз қолдиқларини ёндириш ва гулхан ёқиш;

— дала шийпонларида, донни тозалаш омборларида, сомон ғарамхоналарида ва ҳосилни ташиш пайтида чекиш (фақат махсус ажратилган ва жиҳозланган жойлардагина чекишга рухсат берилади);

— ғаллахонада ишлаётган машиналар ва қурилмаларни қаровсиз қолдириш;

— дон омборларида кераксиз нарсалар ва ускуналарни сақлаш;

— дон омборлари ичида ички ёнув двигателли машиналардан фойдаланиш;

— электр ускуналардан фойдаланганда калибрлаштирилмаган сақлагичларни ишлатиш.

Ҳосил йиғим-терими жойларида ёнғин юз берганда қуйидагилар амалга оширилади:
— ёнғин ҳақида ўт ўчирувчиларга хабар қилиш;
— мавжуд воситалар билан ўтни ўчиришга киришиш;
— олов рўй берган жойдан одамларни ва техникани олиб чиқиш;
— ёнғин тарқалишини бартараф этиш учун атрофини шудгор қилиш керак.

Айтилган қоидаларга қатъий риоя қилиш иш жойларингизнинг ёнғиндан сақланишига кафолат беради.

Ёнғин хавфсизлигини таъминлаш билан боғлиқ барча масалалар бўйича давлат ёнғин назоратининг район бўлимига ёки кўнгилли ўт ўчирувчилар жамиятига мурожаат қилиш мумкин.

● Ғалла майдонига эҳтиётсизлик қилиб ташланган сигарета қолдиғи ёки ёқилган гулхан ёнғин рўй беришига олиб келади.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ЁНҒИНДАН САҚЛАШ БЎЛИМИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЎНГИЛЛИЛАР ЎТ ЎЧИРИШ ЖАМИЯТИ.

топганининг 50 йиллигига

ҚОНУНИ

да. Қўлимизда қоп, унинг ичида суяклар. Бир танкчининг оёқ ва қўл суяклари шунчалик катта ва узунки, қопдан кўриняпти. Қандай паҳлавон бўлган экан! Танкчилар орасида бундай гавдалилар кам бўлади.

Катта қазилмага келдик. У ерда йигитларимиз анча ишларни қилишибди. Топилган жангчиларнинг сони 60 га борди. Биз яна ишга киришиб кетдик.

Мен бир парча лойни қўлларим билан текшира бошладим, у иккига бўлинди. Ичи қип-қизил гўшт, томирлари ҳам бор экан. У юракка ўхшаб кетарди, лекин бу буйрак экан. У тенг иккига бўлинди. Ҳамма ёғим музлаб кетди. Ёнимда турган воловдалик Оля «Нима бу?» —деб сўради. «Буйрак», — дедим. Оля ҳушидан кетди.

50 йил тупроқда ётиб, ҳалигача сақланган эт парчалари ҳақида гапириш оғир. Тўғриси, бизнинг экспедициямиз камдан-кам бундай вазиятга дуч келади. Мен ўзим биринчи марта одам сочини кўриб, ҳушимдан кетай дегандим. Кейин Калугада бир кичкина мия бўлагини кўрган эдим. Ўшанда ҳам шундай бўлган. Ҳар сафар ўзимни бундай нарсаларга нисбатан бефарқ тутишга ҳаракат қиламану, лекин барибир ҳеч ўзимни тутиб туролмайман.

Мурда чиқарадиган заҳар ҳақида ҳам алоҳида таъкидлаш керак. Унинг натижасида қора этикларимиз кўкаради, қўлқопларимиз ириб кетади. Бир ердан 130 кишини кўтардик. Бунга 6 кун вақтимиз кетди. 6 кун заҳар ютдик, 6 кун йигитларимиз қийинчиликларга чидаб меҳнат қилдилар.

Муаммоларимиз жуда кўп. Бизга кўп нарса етишмайди: роспираторлар, керакли медицина жиҳозлари, мана шундай, вазиятда ишлашда одамлар хавфсизлигини таъминловчи асбоблар, кийим-кечаклар, оёқ кийим, йўл харажатлари — ҳаммасини Тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятининг Тошкент вилоят Кенгаши ўз зиммасига олган ва борини биздан аямайди. Ҳеч қайси қидирув ташкилотига бундай ғамхўрлик кўрсатилмайди, буни ўзим шахсан биламан Жамиятнинг ҳам шароити оғир, у давлатдан пул олмайди. Аҳолидан йиғадиган 5 ва 50 тийинлик бадали унча кўп миқдорни ташкил этмайди. Шундай бўлса-да, ҳеч нарсани аямайди. Давлат ташкилотлари, маҳаллий кенгашларнинг зиммасида бўладиган мана шу ишларни кичкинагина жамоат ташкилоти олиб боряпти. Мен ҳеч кимни айбламоқчи эмасман. Лекин менимча, Хотира — умумхалқ, умуминсонийлик бурчи, ҳар бир инсон хотира олдида бош эгади. Бу ҳаётимиз дастури, ҳаётимизнинг энг муқаддас саҳифасидир. Афсуски, буни кўпинча унутиб қўямиз.

Қидирув ишлари якунида Волоколамскга Ўзбекистон вакиллари келишди. Тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятининг Тошкент вилоят Кенгаши раҳбари Миртурсун ака Мирсоатов бошчилик қилган вакиллар таркибида яна 4 киши бор: домла Орифжон ҳожи Йўлдошев, тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамияти вилоят Кенгаши Раёсати аъзоси Маҳамат Юсупхўжаев, Ўзбекистон телевидениесининг ижодий ходимлари — Сулаймон Буҳарбоев ва Ефим Лейтман.

Волоколамск шаҳри марказида бир неча минг одамлар йиғилиб, митинг ўтказилди. Партия, жамоат ташкилотлари вакиллари, шаҳар аҳолиси йиғилди. 65 қизил алвонли тобутда 650 совет жангчиларининг жасадлари. Биз бу суякларни тозаладик, ювдик, тобутларга солдик. Ҳуллас, инсон ҳаётдан кўз юмганда нимаики қилинадиган бўлса, ўшани қилдик.

Митинг тугагач, йигитларимиз тобутларни елкаларга олдилар. Қабристонга олиб келдилар. Катта қардошлик қабри, тобутлар қўйилмоқда.

Ёдгорлик атрофига гулчамбарлар қўйилмоқда. Бизнинг Ўзбекистон вакиллари олиб келган гулчамбарлар ҳам қўйилди. Унга қора лента ўралган. Лентага «Ҳалок бўлган қаҳрамонларимизга — ўзбек халқидан» деб ёзилган.

Қабрга тупроқ ташланмоқда. Ҳар биримиз бир ҳовуч тупроқдан муқаддас қабрга ташладик. Кейин домламиз Қуръон ўқидилар. Рус қайинлари тагида, узоқ Ўзбекистондан келган домла Қуръон ўқиди. Буни кўрганлар ҳаяжонга тушдилар.

Домла ёнимга келиб: «Мана энди улар тинчланди», — дедилар. Ҳақиқатан ҳам, бу кунни марҳумлар 50 йил кутишган.

Яна бир экспедиция ниҳоясига етди, тугади. Лекин юрак азоби тугамайди, мана шу азоб яна янги сафарларга олиб кетади. Чунки мамлакатимиз тупроғида юз минглаб қаҳрамонларимиз бизни кутиб ётибдилар. Уларни ботқоқликлардан, ўрмонлардан топишимиз керак, уларга оддий инсоний илтифотимизни, ҳурматимизни кўрсатишимиз керак. Фақат ўшандагина ўзимизнинг ҳақиқий инсон эканлигимизга ишонамиз. Биз Хотира, абадият қонунларидан анча узоқлашиб кетиб, кўп нарсани йўқотдик. Хотира — бу «Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди» деган сўзгина эмас... Менинг фикримча, биз ҳали бу сўзни ҳам тўла айтишга ҳаққимиз йўқ. Шунинг учун ҳам кўпинча бу сўзлар ёшларга таъсир қилмайди, бу сўзларнинг орқасида биз ҳеч нарса кўрсата олмаймиз.

Инсон учун тантанали, дабдабали учрашувлар, кечалар эмас, оддий инсоний суҳбатлар керак. Бизга маълум бўлган қаҳрамонларимизнинг номлари китобларга киритилган, улар учун музейлар барпо этилган. Қаҳрамонларимиз — халқимиз тарихида абадий қоладилар.

Лекин оддий, номи маълум бўлмаган, урушга кетиб, борйўғи бир кун, бир ҳафта, бир ой жанг қилганлар-чи? Ҳеч нарсани билмай, тайёргарликсиз, урушнинг дастлабки ойларида ва йилларида кетган ўзбек жангчилари-чи? Улар ҳақида ким ўйлайди? Биз ишлаган Волоколамскда қозоқ экспедицияси ўзининг юртдоши қозоқ аскари жасадини топди. Унинг олдидан медальон чиққанди. Мен кўп уриндим, қани эди биз топаётган суяклар орасида ҳам битта ўзбек медальони чиқса, деб? Лекин жангчиларимизнинг кўпчилигида шундай медальонлар бўлмаган. Турли сабабларга кўра.

Зарифа ЭШМИРЗАЕВА,
«ПРОМЕТЕЙ» қидирув клуби командири.
Тошкент — Москва — Волоколамск — Тошкент.

МАҚОЛА сўнггида бир нарсани айтишни истардим. Ёшларимизни кўп койиймиз. Лекин бир ўйлаб кўрайлик. Уларни шу аҳволга солган ким? Видео, кино деймиз. Фақат бу эмас. Кўпинча, ўзимиз болалар мустақиллигини безорилик деб ҳисоблаймиз, уларга ишонмаймиз. Лекин уларга ишонишимиз керак. Мен қидирув жараёнида кўп ўсмирлар билан ишлайман, улар билан гаплашаман, улар менга сирларини айтадилар. Бирон бир экспедициямизда қатнашган болани ёмонлай олмайман. Ўзига хос камчиликлар, характер бор. Лекин ҳар бири — мустақил шахс, мустақил инсон, янги инсон, унинг олдида катта ҳаёт турибди. Болаларга ишонч ва меҳр билан қарайлик. Хотира қонунлари асосида тарбия қилайлик.

Муштарийлар ижодидан

БИЛМАСАНГ, БИЛГИЛ

Улар чоғин билмоққа чора йўқ, билмасанг-билгил,
Яхшига ғам, ғамга шумора йўқ, билмасанг-билгил.
Ҳасад билан камситсалар ранжима асло, жоним,
Дил озор дардима канора йўқ, билмасанг-билгил.

Ақлим ўзимда йўқдир, бу дарду бало қайдандир,
Билмаққа ани истиҳора йўқ, билмасанг-билгил.
Танти халқим истагин қилмоққа мойил бу кўнгил,
Белда қувват, кўздин назора йўқ, билмасанг-билгил.

Эл машъали мунаввар қилса ватанни менингдир,
Менинг бахтимга бир шарора йўқ, билмасанг-билгил.
Фалак қисматидан шодмонман азалдан берилган,
Сахий ҳолим ичра ошкора йўқ, билмасанг-билгил.

Саъдулла ХЎЖАЕВ (САХИЙ),
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

ЙИҒЛАМА ЁР

Йиғламагил, йиғлама ёр,
Менинг бағрим тиғлама ёр.
Кўз ёшларинг кўриб яна
Қувончдан ўлмасин ағёр.
Агар билсанг мен — бир руҳман,
Ошиқларнинг пок руҳлари.
Бордию мен нола чексам,
Бу — уларнинг андуҳлари.
Сен — сулувсан, малакдирсан,
Қошларинг ёй, қаро-қаро.
Мен чун бир эртакдирсан,
Ҳам ҳақиқат ўзинг танҳо.
Мен ҳам ёлғиз ошиғингман,
Ул мингтаси лоф-афсона.
Мингта санам бекор, асли
Санамликда сен ягона...
Дард-аламнинг йўлларидан
Ёрим сени айлай халос.
Фақат сен ҳеч йиғламагил,
Йиғламагил, ёр, илтимос.

Абдураҳмон ЖЎРАЕВ.

ҲАЁТ ОФТОБИ

Тунлар алла айтиб бедор ўтасан,
Оламга ой янглиғ нур таратасан,
Ёруғ келажакни сен яратасан,
Бутун коинотга онасан, Аёл!
Ғунчани гул қилиб ўстирган ўзинг,
Гавҳару олтиндан зиёддир сўзинг,
Заъфарон бўлмасин ҳеч қачон юзинг,
Ҳамиша фарзанд деб ёнасан, Аёл!
Жилғалар дарёга қўшилар фақат,
Бир ўғлон туғарсан —
Алпомишкелбат,
Юрт сўраб турар у вақт келиб албат,
Фарзандинг меҳрига қонасан, Аёл!
Токи сен бордирсан—бу дунё боқий,
Меҳр, вафо майин улашар соқий,
Кўксингга гулимни қўяйин тақиб,
Ёримсан, синглимсан, онамсан, Аёл!

Турсунбой МАХАЕВ.

• ХОТИРА •

СЕН ҲАЁТСАН, СИНГИЛЖОН!

Ҳайит куни оламдан ўтганлар жаннати бўлади, дейишади. Туғишган синглимдек бўлиб қолган Зарифахон ҳақиқий жаннати эди...

Баъзи хонадонлардаги келин ва қайнсингил ўртасидаги совуқ муносабатларни кўриб, эшитиб, ҳайратланганман. Қайнсингил билан ўртамиздаги муносабатга тилимда ҳам, дилимда ҳам кўп бора шукроналар қилганман. Ҳар бир қиз кўнглида эзгу тилак бўлади: келин бўлиб тушган хонадонда бахт топиб, тиниб-тинчиб кетишни, қайнота-қайнонасининг хизматини қилиб, дуосини олишни ўйлайди. Ҳаммага ҳам ана шу бахт насиб этсин.

Туғишганимдан ҳам афзал, ҳар ишимда кўмакчи, кўнгли пок, бир гапириб ўн куладиган қайнсинглим бор эди менинг. Биз ҳамиша бирга эдик. Уйда ҳам, кўчада ҳам. Ширин-ширин таомлар пиширишни ўргатардим унга. Доимо ўзи тайёрлаган мазали пишириқларни тотиб кўриш учун аввалига менга тутарди. «Вой Зарифажоней, ажойиб пазанда чиқадида сиздан. Худо хоҳласа, бахтли келинчак бўласиз» деб алқардим уни. У эса шундан сўнг мени қучоқлаб олиб, эркаланарди. «Кеннойи, сизни шундай деб чақиришгаям тилим бормайди. Худди бир уйда бирга ўсган опамдек бўп қолгансиз-а!»

Афсус, минг афсуски, бу ширин лаҳзаларнинг умри қисқа экан. Оғир дард синглимни тўшакка михлади. 1977 йилнинг 5 сентябрь куни Зарифани бериб қўйдик. У эндигина 20 баҳорни қаршилаган, эгни келинлик либосини кўрмаган, нозик қўллари бешик нималигини билмаган, ғунча лаблари кечалари алла айтишга улгурмаган эди.

Мана, 14 йилдирки, баъзида кечалари уйқум қочади. Ўз синглимдек бўлиб қолган Зарифанинг жон беришидан сал олдин кўзларимга илтижоли тикилганлари хотирамда қайта-қайта тикланади.

Зарифа Ҳайит намози куни, келин бўлганимга роппа роса икки ой тўлганида вафот этди. Шу куни табиат ҳам кўз ёшини аямади, ёмғир сим-сим ёғди.

Туғилган ўғлимга аммасининг номини бердик. Жажжигина Зарифжон хонадонимизни қувончга тўлдирди. Қўни-қўшниларимиз ҳам ўғлимни кўрганда менга: «Илоё умри ўхшамасин-у, худди Зарифахоннинг ўзи бўлибди»,— дейишади., Зарифанинг исми тилга олинишидан кўзимга ёш келса, унинг номи ўғлим тимсолида беиз кетмаганидан қалбим севинчга тўлади.

Ёмғирли тунларда уйғониб кетаман. Зарифжоннинг очилиб қолган кўрпасини ёпиб қўярканман, унинг лўппи юзларига қараганча Зарифани ёдга оламан. Бу йилги Хотира• кунида Зарифжон Зарифанинг қабрига гуллар қўйди. Отаси Қуръон тиловат қилганида ҳайрат билан кўзларини пирпиратганча турди. Беғубор, худди маъсума Зарифаникидек шаффоф кўзлар дунё тургунча сўнмасин дейман...

Зарифа, мени эшитяпсанми, сен ҳаётсан, сингилжон!..

Муҳаррам БУТАБОЕВА,
Тўйтепа шаҳри.

АГАР ЮРАКДА ОҒРИҚ БЎЛСА

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

ЮРАКНИНГ ишемик (қон билан тўла таъминлана олмай қолиш) хасталиги асримиздаги энг кўп тарқалган касалликлардан биридир. Хасталикнинг биринчи белгиси юракдаги оғриқ хуружи бўлиб, у кўпинча тўш суяги орқасида пайдо бўлади ва баъзан юрак қисмига тарқалади. Бу касалга чалинганларда оғриқ одатда жисмоний зўриқиш оқибатида, тез юрганда, зинадан кўтарилганда, оғир юк кўтарганда пайдо бўлади. Чунки бу ҳолатлар юракнинг кислородга бўлган эҳтиёжини кескин ошириб, склерозга учраган (деворлари қопланиб қолган) томирлар қонга бўлган талабни қондира олмайди. Одатда тўш остида оғриқ турганда ҳаракатланаётган одам ҳаракат жараёнини тўхтатишга мажбур бўлади. Бу тўхташ эса ўз ўрнида юрак мушагининг етарли озиқланишини тиклашга кифоядир.

ЮРАК ҲУРУЖИ БЕЗОВТА ҚИЛГАНДА НИМАЛАРГА АМАЛ ҚИЛИШ ЛОЗИМ?

Агар оғриқ уйда, ишхонада содир бўлса, дарров ётиш ёки ўтириб дам олиш керак. Тил остига битта нитроглицерин қўйиб, қўшимча ўттизталик валокардин ё корвалол қабул қилиш лозим. Имкон бўлса тананинг юрак қисмига, тўш суягига горчичник қўйиш керак. (Афсуски, кўпчилик беморлар айнан горчичник қўйишни исташмайди).

Оғриқ кўчада, жамоат жойларида безовта қилса, бирор ўриндиқда дам олиб, юқорида айтилган дорилардан истеъмол қилиш лозим. Оғриқ тезда ўтиб кетса ҳам беларво бўлмай, участка шифокорига мурожаат қилиш лозим.

Шундай вақтлар бўладики, нитроглицерин, валокардин, корвалол ҳам ожизлик қилади, гоҳо салбий таъсир этади. Оғриқ кучайиб чап қўл ёки иккала қўлга ўтади, чап курак орқасига тортилади. Беморнинг ранги оқариб, совуқ тер босади. Оғриқнинг бу даври ангиноз статуси дейилади ва бу ўткир миокард инфарктидан дарак берувчи ҳолдир. Бу вазиятда қуйидагиларни эслаб қолинг:

агар биринчи нитроглицерин таблеткасидан кейин оғриқ босилмаса, иккинчи таблеткани истеъмол қилиб, зудлик билан «тез ёрдам» чақириш зарур.

ХАСТАЛИК ривожланишида «хавфли омиллар» алоҳида ўрин тутади. Булар иккита-ижтимоий-маданий ва ички хавфли омиллар гуруҳига бўлинади: Ижтимоий-маданий омиллар:

1. Юқори калорияли ёғга ва холестринга бой озиқ-овқатларни узлуксиз истеъмол қилиш.
2. Чекиш.
3. Кам ҳаракат қилиш (гиподинамик).
4. Тез-тез асаб бузилиши.

Ички хавфли омилларга ёғ алмашинувининг бузилиши ва артериал гипертония киради.

Шунингдек, булардан бешта ҳолат эътиборни тортади:

Гиперхолестеринемия (ёғ алмашинувининг бузилиши); артериал гипертония; чекиш; кам ҳаракат қилиш, ортиқча семириб кетиш.

Энди айрим далилларга мурожаат қилсак:

Артериал гипертония юрак ишемик касаллигини бир яримдан олти мартагача оширар экан. Тамаки чекиш юрак фаолиятига салбий таъсир қилиб, юрак уришининг тезлашувига, артерия босимининг ошишига, қонда ёғ миқдори кўпайишига олиб келади. Мутлақо чекмаганлар ўртасида миокард инфаркти ҳар минг нафар одамдан 40 нафарида учраса, чекувчилар учун бу рақам ҳар минг кишига 131 ни ташкил қилар экан.

Ҳозирги вақтда одамларда ҳаракатланиш камайиб, жисмоний фаоллик сусайган. Бунинг натижасида организмда ва қон томирларида ёғлар, хелестерин йиғилиш ҳоллари кўпайди. Жисмоний фаоллик юрак мушакларини озиқлантирувчи қўшимча томирларнинг ривожланишига ёрдам беради, кислородга бўлган эҳтиёжни қондиради. Семириб кетиш — атеросклерозга олиб келувчи асосий сабабдир. Ортиқча семизлик ўз-ўзидан юракка қўшимча юк бўлади, юрак мушакларининг озиқланиши бузилади.

Қишлоқда яшовчиларга нисбатан шаҳардаги аҳолида холестерин миқдори кўп бўлиши аниқланган. Хавфли омиллардан бўлган асаб бузилиши, қаттиқ ҳаяжонланиш ҳолларидан ёғ алмашинувининг бузилиши, артериал гипертония, атересклероз ва юрак ишемик хасталиклари келиб чиқади.

Феруза МАҲАМАДАЛИЕВА,
шифокор-кардиолог.

Мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказилаётган турли хил кўрик ва мусобақалар ёшларга келажакда касб танлашда муҳим омил бўлади. Яқинда бўлиб ўтган ёш ҳамширaларнинг вилоят кўриги ҳам ўқувчи қизларда катта қизиқиш уйғотди. Суратларда: Бекобод район 6-мактаб ўқувчилари мусобақа бошланиши арафасида (чапда); Ғалаба районидаги 11-мактаб ўқувчи қизлари навбатдаги масалани муҳокама қилмоқдалар.

Суратчи Р. АЛЬБЕКОВ.

СПОРТ

ФУТБОЛ. ОЛИЙ ЛИГА.

«ЯХШИ ОТ» ҚАЧОН ЧОПАДИ?

Халқимизда «Яхши от кейин чопади», деган нақл бор. «Пахтакор» командасининг футболчилари бунга тўлиқ амал қилиб, тезликни оширмадилар ва... биринчи даврадан сўнг энг орқада қолиб кетдилар. Мухлисларнинг бутун умиди иккинчи даврадан эди. Бунинг сабаби ҳам аён эди — «Пахтакор»нинг илк рақиби ўзининг жадвалдаги ён қўшниси — Москва темирйўлчилари эди.

Ўтган йили бир йўла икки рақибини 7:2 ҳисобида мағлубиятга учратгани таъсир қилганми, ҳар ҳолда Марказий телевидение «Пахтакор» ўйинларини четлаб ўтмаяпти. Яқинда, худди мўъжиза юз берадигандек МАСК — «Пахтакор» учрашуви олиб кўрсатилган эди. Бу ўйинни кўрмаганлар куймаса ҳам бўлади. Ҳеч бўлмаса жадвалдаги қўшниси билан басма-бас ўйнайди, деган илинжда бўлса керак, ҳар ҳолда «Локомотив» — «Пахтакор» учрашуви ҳам куни кеча бутун Иттифоққа кўрсатилди. Йўқ, мўъжиза бу сафар ҳам юз бермади.

Айтганча, «Пахтакор» рақибини 7:2 ҳисобида доғда қолдирди. Фақат бу ҳисоб ўринбосарлар ўйинида қайд этилди. Дастлаб 0:2 ҳисобида бой бераётган ёш пахтакорчилар муштларини шундай қисишдики, тўп кетма-кет етти маротаба майдон эгалари дарвозасига киритилди. Собир Ҳодиев 11 метрлик жарима тўпини аниқроқ тепганда ҳисоб бундан ҳам йирикроқ бўларди.

Эртасига асосий таркиблар учрашувида пахтакорчи Игорь Шквирин 11 метрлик жарима тўпини аниқ тепиб, мавсумдаги тўплари сонини 8 тага етказди. Лекин ундан олдинги Шугжда ва Кондратьевларнинг зарбаларидан сўнг Юрий Перескоков учрашувда икки бор, мавсумда эса 21 марта тўпни «Пахтакор» дарвозасидан олиб чиқди. Тажрибали пахтакорчиларда муштини қисадигани топилмади.

Бугун олий лиганинг қолган жамоалари иккинчи давра учрашувларини бошлайдилар. Оралиқдаги танаффусда эса қолдирилган бир неча учрашув ўтказилиб, унда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Динамо» (Москва) — «Спартак» (Владикавказ)— 3:1, «Днепр» — «Шахтёр» — 3:1, «Спартак» (Владикавказ) — «Спартак» (Москва) — 3:3.

«Пахтакор» навбатдаги учрашувни 30 июнь куни Москвада «Торпедо» билан ўтказади. Бу ўйин ҳам Марказий телевидениенинг биринчи программаси орқали олиб кўрсатилади.

Аброр ИМОМХЎЖАЕВ.

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИ

	Ў	Ю	Д	М	Т	О
МАСК	15	10	4	1	32—16	24
«Спартак» (М)	13	6	5	2	19—13	17
«Шахтёр»	15	3	11	1	17—14	17
«Днепр»	15	5	6	4	13—12	16
«Арарат»	15	6	3	6	14—15	15
«Динамо» Мн	15	5	5	5	17—16	15
«Торпедо»	15	4	7	4	15—13	15
«Динамо» К	14	4	7	3	16—17	15
«Помир»	15	3	9	3	13—15	15
«Металлист»	15	4	6	5	14—17	14
«Черноморец»	15	2	10	3	15—13	14
«Динамо» М	15	5	3	7	17—19	13
«Металлург»	15	4	5	6	10—13	13
«Локомотив»	16	4	5	7	13—20	13
«Спартак» Вл	15	3	6	6	18—24	12
«Пахтакор»	15	3	4	8	16—21	10

ҚАТРА

НИКОҲ УЗУГИ

(Ҳ.га)

МЕН сизни севардим болача меҳр, тентакдек эҳтирос билан. Аммо ўзингизга айтмасдим сира. Сиз буни кутдингиз, мен эса ўзимни бепарво кўрсатдим ҳар гал. Ҳатто Сизни ранжитдим кўп бор. Сиз мени тушунолмай хуноб эдингиз. Мен Сизга бўлган муҳаббатимни сир тутиб юравердим. Муҳаббатимга қўшиб яна бир нарсани сир сақладим: «Сизга атаб яхши ният билан Никоҳ узуги харид қилгандим. Ўзингиздек бежирим эди. Гавҳар кўзлари қалбингиздек шаффоф эди. Мен Сиз кутган сўз — изҳори дилроз билан бирга никоҳ узуги ҳақида гапиришга аҳд қилдим. Бироқ... Бироқ шу орада яна Сизни ранжитдим. Эвоҳ, инсон кўнгли, айниқса, қиз боланинг қалби жуда нозик бўлишини унутиб қўйибман. Бу нодонлигим учун ҳаёт мени қаттиқ жазолади. Сизни ранжитиб яна узр ҳам сўрамабман. Икки ойгача Сиздан хабар ҳам олмабман. Сизнинг ҳам САБР косангиз тўлиб кетганини билмабман. Ниҳоят, орадан олтмиш кеча-кундуз ўтгач, Сизга қўнғироқ қилдим. Учрашдик. Аниқроғи видолашдик. Сизнинг тўйингиз бўляпти. Азизам, шу гал ҳам кечирсангиз эди! Йўқ, энди кечира олмайсиз, биламан! Мен Сизни севардим. Аммо муҳаббатим ичимда қолди, армонга айланди. Сизга атаб олган Никоҳ узугим ҳам ўзим каби ғариб, эгасиз қолди...

Кўзларимдан алам ёшлари
қалқир,
Аммо тўкилолмай
мендек жонсарак
Тоғдек муҳаббатин
яшириб охир
Айлантирди тоғдек
Армонга юрак.

Ҳабибим тарк этиб
кетмоқда бу кун,
Дилим муродини
чилпарчин этиб.
Елкамга ортиб ёр
айрилиқ юкин,
Ўзи ҳам кетмоқда
дардини ютиб.

Муҳаббат онасиз
гўдакдек сағир,
Қалбимдек нотавон зарра
мурувват.
Ҳар нененинг чеки бор,
дейдилар, ахир,
Менинг дардларимга
ҳудуд йўқ фақат!..

Сендан умидларим
шумиди, эвоҳ,
Тангри деб билардим
мен сени, Эркам.
Кечиргучи эди мен
билган Оллоҳ,
Оллоҳ бўлолмадинг
нечун сўнгги дам?!

Дилмурод САИДОВ.

ИЖОДИЙ САФАР ТАРАДДУДИ

«Туркистон дурдонаси» деб аталган дастага кўзга кўринган санъаткорлар бирлашган. Ўзбекистон халқ артисти Б. Алиев бадиий раҳбар бўлган бу севимли ижодий жамоа ўз мухлисларини хушнуд этиш мақсадида изланиб, қатор янги томошаларни тайёрлади. У ҳозир чет эл мамлакатларига ижодий сафарга бориш арафасида турибди. Туркия, Ҳиндистон, Италияга қилинадиган гастролларда дастанинг моҳир созандаси Шуҳрат Йўлдошев ғижжакда «Муножаат», «Дилхирож», «Отмагай тонг» куйларини, шунингдек ижодий сафар давом этаётган мамлакат бастакорларининг энг яхши мусиқаларини ҳам ижро этиш учун қизғин тайёргарлик кўрди.

С. ОДИЛОВА.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР!

Агар Сиз Ўрта Осиёдаги энг йирик корхоналардан бири бўлмиш Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилмоқчи ва машинасозлик олий билимгоҳида таълим олмоқчи бўлсангиз

8-ТАЖРИБАВИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ерда Сиз учиш аппаратларини йиғувчи-чилангар, механика-йиғув ишлари чилангари, саноат ускуналарини таъмирловчи чилангар, рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг оператори, токарь, фрезерчи, кенг қамровли дастгоҳчи касбларини эгаллаб чиқишингиз мумкин.

Таълим ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

9-СИНФЛАРНИ БИТИРУВЧИЛАР ТАЖРИБА ГУРУҲИДА ЎҚИЙДИЛАР ва 2 ЙИЛ ДАВОМИДА ЎРТА МАЪЛУМОТ ҲАМДА КАСБ ЭГАСИ БЎЛАДИЛАР.

Бир йиллик гуруҳлардаги 9-синф битирувчилари ишчи малакасини эгаллайдилар.

11-синфни битирувчилар ойига 115—150 сўм миқдорида стипендия олиб ўқийдилар ва 6 ой давомида касб эгаллаб чиқадилар.

Ўқиш даврида ўқувчилар овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Улар Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли пансионат ва профилакторийда дам олиб, соғлиқларини мустаҳкамлашлари мумкин.

Ўқиш вақти меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар машинасозлик олий билимгоҳига ўқишга юбориладилар.

Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган бошқа шаҳарлик ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Билим юртига қуйидагича борилади: 10, 23, 27-трамвайлар; 18, 48, 97-автобуслар; 1, 10, 14, 18, 24-троллейбусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси» бекати.

Манзилимиз: 700128, Усмон Юсупов кўчаси, Авиациятор кўчаси, 10-уй. Телефонлар: 41-57-54.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР!

10-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича

1991—1992 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига 9—11 синф ҳажмида маълумотли, ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Якка буюртмаларни тикувчи-бичувчилар (ўқиш муддати — 1—3 йил),

Кенг ихтисосли сартарошлар (ўқиш муддати — 1 йил),

Ошпаз-қандолатчилар (ўқиш муддати — 1—3 йил),

музлатгичларни таъмирловчи усталар (ўқиш муддати — 3 йил),

сотувчи-буфетчи, назоратчи-кассир (ўқиш муддати — 1 йил),

кенг ихтисосли сураткашлар (ўқиш муддати — 3 йил).

9-синф маълумотидагилар бепул овқат, кийим-бош ва 40—50 сўм стипендия билан таъминланадилар.

11-синф маълумотидагилар ойига 80—100 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртига кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, соғлиги ҳақида маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, турар жойидан маълумотнома, таржимаи ҳол, 6 дона фотосурат (3х4 см).

Билим юртининг манзилгоҳи: 700098, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов ноҳияси, Қорақамиш 1/2 даҳаси, 20-уй (42, 43-э, 56, 93-автобуслар; 27-трамвайнинг «Мактаб» бекати; 7, 10-троллейбусларнинг охирги «1/4 Қорақамиш» бекати; 82-автобуснинг «1/4 Қорақамиш» бекати).

«ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ

48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

аёллар, эркаклар ва болаларнинг устки кийимларини тикиш бўйича моҳир чевар бўлиб етишиш истагида бўлган 9—11-синф битирувчиларини

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

9-синфларни битирганлар 1—3 йил ўқийдилар ҳамда бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар. Бир йиллик таълим дастури бўйича ўқийдиганлар касбий маълумот ҳамда тикувчи малакасини эгаллайдилар ва Тошкент «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси база корхонасига ишга юбориладилар. 3 йил ўқийдиганлар касбий ва тўлиқ ўрта маълумот оладилар.

Билим юртини имтиёзли битирган ўқувчиларнинг 10 фоизи олий ўқув юртлари ва техникумларга ўқишга кириш учун йўлланма оладилар.

11-синфни битирганлар 6 ой ўқийдилар ва ойига 39 сўмдан 60 сўмгача стипендия оладилар.

Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида барча ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи берилади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юрти ўқувчилари «Қизил тонг» фабрикаси ҳудудида жойлашган маиший ва тиббий хизматлар, профилакторий, саноат моллари ва озиқ-овқат дўконларидан фойдаланишлари мумкин.

Билим юрти қошида ўқувчилар «Модалар театри» ва И. Ганди номидаги Тикувчилар маданият саройи базасидаги ҳар хил ижодий, спорт тўгараклари ишлаб турибди.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, тиббий маълумотнома, турар жойидан ва ота-онасининг иш жойидан маълумотномалар, 3×4 см катталикдаги 4 та фотосурат:

Билим юрти манзили: 700061, Тошкент шаҳри, Чехов кўчаси, 5«а» уй (1, 2, 3, 9, 24, 26-трамвайлар; 1, 5, 8, 17, 20-троллейбуслар; 2, 3, 25, 60, 71, 80-автобусларнинг «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси»

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт—325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти—325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Индекс: 64672. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Буюртма—5570. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.30.